

# Cruise med Norwegian Sun – september 2012

## Dagbog fra en dejlig cruiseferie i Nordsøen og Atlanterhavet



### Søndag d. 16. september:

Vi fik pakket kufferterne færdig om formiddagen, sat urtepotterne i vand og var klar til afgang kl. 12. Forinden var vi begge på vægten, så vi kan se hvordan 2 ugers cruise indvirker. Der kom mail fra Rikke med link til en dejlig video fra vores familiecruise i Middelhavet i sommer. Der var telefon fra Thomas, Rikke og Lissa med gode ønsker for rejsen, og Steen & Karin og Lissy & Gert sendte mail og ønskede god tur. Michael kørte os til Frihavnen, og indcheckningen på Norwegian Sun gik meget hurtigt og enkelt. Vi fik vores "stateroom", og gik derefter op på 11. sal og fik BBQ frokost ved poolside. Det var salat og grillet kylling, og kun Karin fik is til dessert.

Vi var derefter på rundtur og se alle skibets faciliteter. Der var redningsøvelse på dæk 6 en halv time før afsejling, og kl. 17 afgik skibet, og vi var tilskuere til noget underholdning med musik og dans på dæk. 9. KL. 18 gik vi til restaurant Seven Seas og fik et bord til 2. Vi syntes godt om lokalet, den høflige betjening og maden. Karin fik laksetartar, svinemedaljon og norsk cheesecake, og jeg valgte caesar salad og grillet kyllingebryst og ingen dessert. Der blev serveret isvand, og vi holdt os fra vin.

Vi slentrede derefter igen lidt rundt, og jeg skrev lidt på dagbogen, inden vi kl. 21 gik til Stardust teatret og så dagens show. Den kvindelige canadiske cruise director Jamie var meget veltalende og underholdende, et par der fejrede 60 års bryllupsdag fik en flaske champagne, en række senior officerer blev præsenteret, et ensemble på 14 unge personer dansede og sang, og en herrekvartet fremførte med succes en række sange på italiensk og engelsk bl.a. "Save the last dance for me" og "Time to say Goodby". Og så var vi trætte, og var i seng kl. 22. Vi tog begge en sovepille.

### Mandag d. 17. september:

Vi får hver aften i vor kahyt en 4 sides avis - "Freestyle Daily" – med information og dagens program. Programmet er meget omfattende, så der skal vælges omhyggeligt. I dag er vi på havet hele dagen. Jeg startede dagen kl. 7 i fitnessrummet. Der er åbent fra 6 – 23. Jeg gik 30 minutter på løbebåndet svarende til 150 kcal. I nat plyndrede jeg værelsets køleskab for en pose vingummi på 37 g svarende til 140 kcal. Jeg prøvede også 10 af fitnesscentret styrkemaskiner. Der var ganske godt med mennesker i fitnessafdelingen, og udsigten over vandet var flot. Karin sov, da jeg kl. 8.30 kom tilbage til kahytten og gik i bad.

Vi spiste morgenmad i selvbetjeningsrestauranten "The Garden Café", hvor jeg fik mest frisk frugt. Både Karin og jeg syntes, at udbuddet så flot ud. Vi gik til "Cooking Class" i restaurant "Four Seasons". Den indiske chefkok demonstrerede på en meget underholdende måde, hvordan man laver sushi (California Roll), krabbefrikadeller (Jumbo Lump Crab Cakes) og Butter Lobster Tail with Artichokes and Chateau Potatoes. Og vi fik opskrifterne med hjem. Midt under demonstrationen ringede min mobil, og det viste sig at være Else fra Hundesten – mors gamle barndomsveninde. Så nu skal vi kontakte hende, når vi kommer hjem – tel: 47 93 78 98



Så tog vi 5 omgange på joggingbanen på 6. dæk. Banen er 480 meter lang. Det blæste en del, kaptajnen informerede i højtaleren om facts omkring ruten: vi var 11 km fra Norges kyst, som vi kunne se, vi var fra Kattegat kommet ud i Nordsøen, og bølgerne var 2 – 3 meter, og det gyngede lidt. Der var blå himmel med nogle skyer, og både luften og vandet var 17°. Bådens swimmingpools er 28°, og jacuzzierne er 38°. Vi sejlede 13 knob. Skibets venstre side hedder port side, mens den højre hedder starboard.

Vi valgte at spise frokost i "Restaurant Seven Seas" helt agterud på 5. sal. Karin valgte vietnamesiske forårsruller, club sandwich og æblepie; jeg fik ovnbagt ostefyldt champignon, Caesars salat med rejer og chokolademousse, og så sluttede vi begge af med kaffe. Vi syntes meget godt om maden, betjeningen og restauranten. Vi deltog i en quiz i "Windjammer Bar", og det var ret vrøvlende spørgsmål, men jeg var en af de 3, der fik flest rigtige. Vi så "Champagne Art Auction" i "Dazzles Bar", og det virkede som noget meget professionelt lurendrejeri.

Og så var der tid til at hvile lidt i kahytten, som har et stort vindue, hvor vi kan skue ud over havet. Der er ganske god plads i kahytten med dobbeltseng og sofaarrangement, TV med BBC, Fox, film, etc., og et dejligt badeværelse. Steward Jaymar havde i dag foldet vore håndklæder til en elefant, der sad på sengen. Om eftermiddagen gik vi agterud i "Garden Café" for at få en kop kaffe og en croissant, og så gik vi igen 5 omgange à 480 meter på joggingbanen på dæk 6. Det blæste ganske pænt. Karin fik ondt i fødderne, og vi gik kahytten for at hvile en times tid.

Aftenen blev indledt med kaptajnens cocktailparty – mange var festklædte, men mange var også casual. Vi blev budt på et par glas champagne i det centrale atrium, og de øverste officerer slentrede rundt og smalltalkede. Vi hilste på kaptajn Ronny Borg, der var skibets eneste svenske besætningsmedlem. Han var fra Helsingborg, og havde med cruiseskibe oplevet bølger på op til 15 meter. Han mente, at der var ca. 20 svenskere med på dette cruise. Vi hilste også på den indiske chefkok, der havde været i lære på Oberoi i Bombay.

Vi valgte at spise i "Four Seasons", og vi fik et bord ved vinduet, da vi kom tidligt. Karin valgte black bean soup, latinsk sirloin steak og ostedessert, og jeg fik caesar salad, thaikylling med ris og frisk frugt. Tjenerne skænker isvand op, kærner peber og bringer kaffe. Der er levende musik med en pianist – det er generelt godt! Efter middagen gik vi i "Windjammer Bar" og hørte australske Shane spille guitar og synge. Han blev efterfulgt af pianisten Peter Ritz, der spillede melodier fra The Ratpacks repertoire. Vi fik de største Bloody Mary, som vi endnu har prøvet – det var Drink of the Day.

Kl. 21. var vi til show i skibets teater – Stardust Lounge. Showet hed "Encore", og var uddrag af 6 kendte Broadway-musicals. Der var 14 optrædende på scenen, og playbackmusik, men der var flugt og fart over showet. Det gyngede noget, og scenetæppet gled fra side til side. Efter teatret fortsatte underholdningen på mange lokaliteter – i aften skulle skibets showband spille i Observation Lounge øverst i skibet. Der er mange amerikanere ombord, men vi har også hilst på en del danskere – så udveksler vi erfaringer om, hvad vi har betalt for vore cruiserejser. Vi var i seng 22.30. Der er ca. 1800 passagerer ombord – de fleste i pensionistalderen. Vi har højst set 10 småbørn. Norwegian er et selvstændigt amerikansk-ejet cruiserederi i samarbejde med Star Cruises i Fjernøsten. De er det tredjestørste cruiserederi efter Carnival Cooperation og RCCL.

#### Tirsdag d. 18. september:

Vi ankom til Bergen kl. 8, og skal sejle igen kl. 19. Vi spiste morgenmad i restaurant "Seven Seas", og det var en dejlig oplevelse med høflig servering af lækker morgenmad. Vi gik i land og håbede på godt vejr. Vi spadserede gennem fæstningen Bergenhus til det historiske område Bryggen.

I selve havneområdet findes Bergens berømte "museumsstrækning", kaldet Bryggen, hvis historie går tilbage til Hanseforbundet og Bergens tid som hovedstad. Bryggens

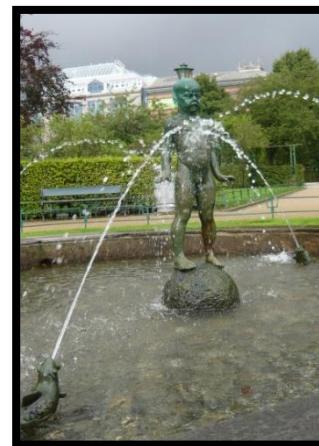


smukke og karakteristiske træhuse og gamle købmandsgårde er på UNESCO's liste over verdens kulturarv, og når man slentrer rundt i de smalle gader, fornemmer man tydeligt det leben, der har været i den travle handelsby i middelalderen. For enden af Bryggen ligger Bergens fiskemarked, hvor vi så hummere, krabber, nubbesill og andet godt.

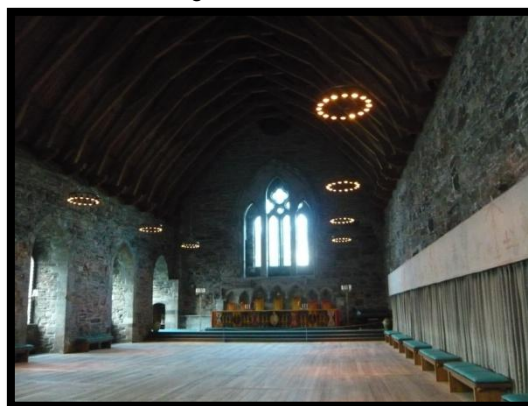
Vi fortsatte ad Bergens hovedstrøg Torgalmenningen til området omkring Byparken med søen Lille Lungegårdsvann. Omkring søen ligger Bergens Kunstmuseum. Vi fotograferede en flot pavillon med blomster og en statue af en sur dreng, der lignede Wergelands "Sinnataggen". Vi blev overrasket af en regnbyge, og søgte tilflugt i en meget moderne café, der hed "Michelsen". Den var opkaldt efter Christian Michelsen, der var Norges første statsminister i 1814. Han var også borgmester, en dygtig forretningsmand og en igangsætter indenfor kunst og videnskab.



Vi slentrede videre gennem gamle fine gader tilbage til Bryggen. Og så gik vi igen ind på området ved Bergenhus Fæstning for at se Håkonshallen. Det var et middelalderhus i kampesten, og historien går tilbage til 1247 – 1261, og bygherren hed Håkon Håkonsson. Kroningen af Kong Magnus Lagabøte skulle have fundet sted her, ligesom festen ved hans bryllup med den danske prinsesse Ingeborg i 1261 – da var der dækket til 2000 mennesker. Huset gik delvis til grunde i senmiddelalderen, blev restaureret sidst i 1800-tallet, og brændte næsten ned i 1944, da en tysk ammunitionsbåd eksploderede lige udenfor. Nu er den flot genopbygget med kampestensmure og hvælvet trætag. Den er 33 x 13 meter, og der 17 meter til loftet i den store festsal med plads til kongen ved et bord i den ene ende. Også Rosenkrantzårnet er fra middelalderen.



Bergen er en kulturby med eget operahus, fint kunstmuseum, Bergen Kunsthall med meget moderne kunst, universitet, aktivt bymuseum, skolemuseum og med nationalkomponisten Edward Grieg's barndomshjem Troidhaugen. Dr. Armauer Hansen påviste spedalskhedsbakterien i Bergen i 1873, og der er derfor et Lepramuseum i det gamle Skt. Jørgens Hospital. Norge er også førende med opdræt af fisk og er verdens næststørste eksportør efter Kina af opdrættede fisk – kaldes Bergen fiskepindebyen? Bergen har været en meget rig by, og den har været udsat for mange brande. Der bor ca. 260.000 mennesker i Bergen. Der var gang i "Forskningsdagene i Bergen", som tilbød en masse spændende foredrag og aktiviteter til almenheden – et af programpunkterne var koncert med den engelske fysiker Helen Arney – kig efter hende på Internettet.



Vi gik tilbage til skibet og spiste frokost i "Garden Café", som bl.a. havde en meget fin salat- og frugtbuffet. Og så tog vi en hvilepause i kahytten. Vi sendte SMS til Henriette, Anne-Marie, Heiner, Karin & Steen, og vi forsøgte at ringe til Thomas og Rikke, men de svarede ikke. Karin talte med Michael, der kunne fortælle, at der i dagens udgave af Politiken var en flot omtale af hans arrangement i Zoo's elefanthus.

Norwegian Sun er ganske farvestrålende malet udvendigt, og man får næsten indtryk af en partybåd. Men det passer slet ikke. Der er ganske meget stil over skibet, som er over 10 år gammelt, men nydekoreret for et år siden. Det har de samme faciliteter, som andre cruiseskibe, men virker lidt mindre, og der er da også maksimalt plads til 1936 passagerer og 953 besætningsmedlemmer. Sidstnævnte er fra over 60 nationaliteter og gennemsnitligt ganske unge. Rederiet reklamerer med deres slogan "Free Style Cruising", hvilket betyder, at det skal være lidt mere afslappet og casual end de andre rederier. Og der er da også en ret afslappet atmosfære ombord. Der er i øvrigt også et kapel, hvor en rabbiner har haft jødisk gudstjeneste.

Om eftermiddagen gik vi 1 time i skibets fitnesscenter – både Karin og jeg gik 30 minutter på løbebåndet; Karin gik 2 miles/time, og jeg gik 4 miles/time. Så var Karin 20 minutter på romaskinen, og jeg var igennem 10 styrketræningsmaskiner. Der er Tv på de 8 løbebånd, og der er en flot udsigt. Vi gik også 3 timer gennem Bergen tidligere på dagen. Jeg tabte mit nøglekort, men vi fik nye, og der var ikke hævet på det gamle.

Vi gik tidligt i restaurant "Four Seasons", og i dag fik Karin majssuppe, Angus oksesteg og æblepie, og jeg valgte caesars salad, hvidløgslammelår og frisk frugt. Måltidet og serveringen var igen helt i top. Og vi nåede også en kop kaffe, inden vi gik til teatret for at se et meget morsomt one-women-show med Judy Kolba ([www.judykolba.com](http://www.judykolba.com)), som kunne synge

godt, fyre en masse jokes af og interagere veloplagt med publikum. Efter showet var vi i Windjammer Bar og høre på en gættekonkurrence, hvor man skulle gætte rockmelodier ud fra de første strofer. Publikum var meget veloplagte til at gætte med. Karin fik en daiquiri, og jeg fik en Bloody Mary. I Dazzles var Fab Gab (fabulous glamorous Gab, assistant cruise director) i gang med noget underholdning à la "The Weakest Link", og så var vi forbi Observation Lounge på 12. dæk, hvor der var dans til en 3-mands orkester, der spillede latinsk musik. Det var et flot rum med en storslået udsigt. Da vi kom tilbage til vor kahyt, havde stewarden foldet en hund af vore håndklæder, og Executive Chef Orwill Saldanha havde sendt os en venlig hilsen og en tallerken med 6 stykker lækker kage. Atter en meget fin dag, hvor vi kun kunne ønske, at vore venner og familie var med og kunne nyde det hele lige så meget, som vi gør. Om natten kunne vi fra kahytvinduet se spredte lysende punkter, som vi tror, kunne være olieborerplatforme.

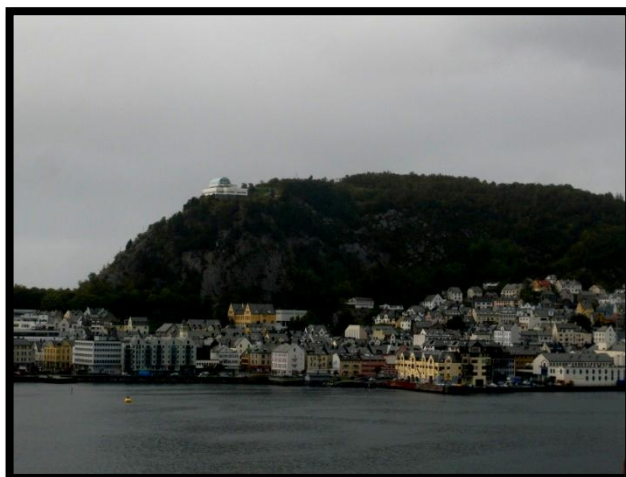
### Onsdag d. 19. september:

Jeg sov lidt dårligt og vågnede ved 4-tiden, hvor jeg kunne ligge og læse i de medbragte bøger. Kl. 6 gik jeg til Early Riser Morning Coffee i Garden Café, og derfra fortsatte jeg til fitnesscentret, hvor jeg gik ½ time på løbebåndet med udsigt over det natsorte hav. Jeg fandt mit nøglekort, som jeg må have tabt deroppe i går. Kl. 8.30 var Karin vågen, og vi gik i restaurant "Seven Seas" og spiste morgenmad. Jeg valgte kun frisk frugt, juice, kaffe og toast. Vi sad ved bord med et par fra Seattle, hun arbejde i en stor eventarena med 22.000 pladser bygget helt i træ.

Vi var ankommet om morgenen til den smukt beliggende by Ålesund, der strækker sig over flere øer, som er forbundet af broer. I 1904 raserede en kæmpebrand byen, der næsten nedbrændte totalt. 850 huse nedbrændte og over 10.000 mennesker mistede deres bolig. Allerede 3 dage efter kom den første nødhjælp fra Tyskland anført af Kejser Wilhelm II. Der var stor arbejdsløshed dengang, og arbejdere og arkitekter søgte sig til Aalesund i stort tal. Dette resulterede i en hurtig genopbygning, der i dag er helt arkitektonisk unik, da byen fra at have bestået af små træhuse endte med at udgøres af fleretagers stenhuse bygget i jugendstil tegnet af norske og centraleuropæiske arkitekter. Husene er i dag fredede og præger bybilledet i den centrale del af byen.

Vi gik på egen hånd en tur gennem byen, og der kom en mindre regnbyge. Det gik stejlt opad mod Byparken, hvorfra en sti med 418 trin førte op til den flotte udsigt fra Aksla-bjerget. Det var ret anstrengende, men nedturen så endnu voldsommere og stejlere ud. Vi drak kaffe i caféen på toppen – her kostede en flaske Chablis 535 kr. Der var en flot udsigt over byen, fjorden og de omliggende øer. Vi passerede det gule fængsel, og kiggede ind i en genbrugsbutik fra Frelsens hær, men fandt intet at købe. Vi spadserede i alt ca. 2 timer.

Tilbage på skibet spiste vi frokost i "Seven Seas". Jeg fik portebello mushroom, fish & chips og chokolademousse, og Karin valgte calamari, fish & chips og is. Og så fik vi kaffe. Vi sad ved bordet sammen med et ældre par (pensioneret kommandørkaptajn og frue, der var amerikaner fra Illinois)





og en 76-årig sort enke fra New York, som var stolt af sine 2 dygtige sønner. Hun fortalte, at kaptajnen havde fortalt, at 4 personer var kommet for sent tilbage til skibet i Bergen, og derfor var blevet agterudsejlet. Karin talte med Michael og fik SMS fra Ingemar i California. Jeg talte med Rikke og Thomas.

Et lille hornorkester spillede i regnvejr på kajen, inden skibet afsejlede kl. 17. Og en lille slæbebåd lod sine sprøjter sende vandkaskader op som hilsen, da vi var et af sæsonens sidste cruiseskibe, der anløb Aalesund. Vi sad lidt i den flotte "Observatory Lounge" på 12. dæk – herfra kunne man fremad følge skibets passage ud ad fjorden med stejle fjeldsider på begge sider. Vi spiste tidligt i "Four Seasons" – Karin fik norsk laksetartar til forret, efterfulgt af laksefilet med kartoffelmos og ostetallerken, og jeg fik caesars salad, laksefilet med kartoffelmos og frisk frugt, og så afsluttede vi med kaffe. Man føler intet som helst pres fra tjenerne i

retning af at få os til at bestille vin – faktisk drikker de fleste isvand til maden bortset fra, at mange amerikanere bestiller Coca Cola. Restauranterne – og skibet som helhed – er mere enkelt og nobelt indrettet end andre cruiseskibe, som ofte er lidt overdrevent udsmykket i Las Vegas-stil.

Vi fylder en medbragt flaske med drikkevand til natten – den opbevarer vi i køleskabet i vor kahyt. Showet i aften er de 4 elegante spansk/uruguayanske sangere, der kalder sig "Forever". De var gode forleden aften. I dag fremførte de akkompagneret af Norwegian Sun's 6-mands Show Band bl.a. Queen's "Bohemian Rhapsody" og "Nessum Dorma" fra Turandot. Og så skal der være underholdning i form af "Deal or No Deal", og det vil Karin gerne med til, så vi købte 2 spilleplader à 20 \$, men vi vandt kun et skrabelod til morgendagens Bingo. Senere på aftenen var der Country Music Entertainment i Dazzles Lounge" med undervisning i linedance – vi kunne ikke holde os vågne til det. Vi var også forbi baren "Las Ramblas", hvor der var karaoke – men tilskuerne var meget sløve og ville ikke synge. Karin og jeg delte en "Supersize Mega Mary". Tiden ombord går utrolig hurtigt – vi når næppe at læse en side i de medbragte bøger.

#### Torsdag d. 20. september:

Der var meget søgang om natten – på fjernsynets "Report from the bridge" skrev de "rough seas, waves 2,5 – 4 meter". Temperaturen er nu 9°, og jeg begynder at mistænke, at jeg ikke har fået varmt nok tøj med. Jeg var oppe kl. 6 og gik i fitnesslokalet: 30 minutter på løbebåndet = 145 kcal og 30 minutter på joggingmaskinen = 245 kcal. Vi stillede urene 1 time tilbage.

Kl. 7.30 kunne vi se Shetlandsøerne i horisonten, og der var klar blå himmel. Øerne lignede det, som jeg også forestiller mig om Færøerne – stejle klipper stiger op fra havet, grønt men ingen træer og få bebyggelser og hovedsagelig i grå sten. Vi gik til den dejlige morgenmad kl. 8.30, og så skulle vi med tenderbåd sejles ind til Lerwick. Der var også paskontrol af de engelske myndigheder. En tenderbåd tager 120 passagerer.



Øriget Shetland består af mere end 100 øer og skær, hvoraf kun 15 er beboede året rundt. Den største ø hedder "Mainland" og er 967 km<sup>2</sup> stor. Øerne udgør den nordligste del af det britiske kongedømme og ligger cirka 300 kilometer nord for det skotske fastland. Denne centrale beliggenhed i Nordatlanten har gennem tiderne ført mange sørejsende til øerne, og den skandinaviske arv skinner stadig igennem i både dialekter, folkløse og stednavne.

Shetlandsøernes talrigeste beboere er de berømte får, som tæller mere end 330.000 hoveder. Herefter kommer fuglearterne mallebukker, lunder og lomvier – og set i det perspektiv kan de 24.000 mennesker på øerne synes ganske få. Lerwick har ikke den store udstrækning, så en byvandring er en oplagt aktivitet. Når man bevæger sig rundt i hovedstadens smalle gader og krogede stræder, kan det virke, som om tiden har stået stille her, men Lerwick er faktisk en ganske livlig by. Den er bygget op omkring havnen, der særligt i sommermånederne summer af liv, når færger, krydstogtskibe og luksusyachter fra alle dele af Nordatlanten gæster øerne.

Fra Fort Charlotte, bygget i år 1665, kunne vi nyde den gode udsigt over den gamle by fra fortets skydeskår, hvor man

også kan se havnen, øen Bressay og fuglekolonien Noss. Ikke langt fra fortet ligger rådhuset fra 1883, der er en smuk gotisk bygning, hvor man rigtig får et indtryk af Lerwicks fortid og kultur. Her findes også et museum med udstillinger fra de første bosættelser tilbage fra stenalderen, jernalderen og vikingetiden, og der er også informative udstillinger om søfart og øens fisketraditioner.

Vi gik et par timer i Lerwick, som betyder Muddy Bay (Ler vik), og på kajen blev vi modtaget af spillemandsmusik på violin og en herre fra turistkontoret deler kort ud. Vi promenerede lidt rundt i de meget smalle gyder, der leder op fra havnen. Commercial Street er den gennemgående butiksgade. Karin købte nogle postkort i Røde Kors butikken. Vi så også på

sweatere af shetlandsuld, men de var meget dyre. Vi trak 80 £ i en ATM. Vi var tilbage på skibet kl. 13.30, og spiste en meget dejlig frokost i restaurant "Moderna" på 11.dæk. Karin fik også en flot grillet oksebøf, der var grillet ude på dækket. Og så tog vi en hvilepause i kahytten. Vi havde meget flot vejr under vort besøg i Lerwick



Der er havklima med laveste gennemsnitstemperatur på 5° i marts og højeste gennemsnitstemperatur på 14° i juli og august. Temperaturen er sjældent over 21°. Det regner mere end 250 dage årligt. Om vinteren holdes en stor årlig fest – Up Helly Aa fire festival. Valhalla Brewery leverer øllet. Den tidligste form af navnet Shetland er fra 1190, hvor Hetlanden blev nævnt. Senere blev det til Hetland i 1431 og Hjaltland i det 16'ende århundrede. Der er en form for selvstændigheds-bevægelse, og de er fremkommet med et flag – blå og hvidt omvendt af Finland.



Udgravninger har påvist stenhusbebyggelse på Shetlandsøerne fra år 4000 f. Kr. (Jarlshof). Shetlandsøerne er omtalt i romerske skrifter; og der har været meget skandinavisk – hovedsagelig norsk – indflydelse; vikingerne brugte øerne som base for piratvirksomhed, og Harald Hårfager indlemmede øerne i sit rige i 875. Øerne blev kristnet sent i det 10'ende århundrede på Olav Tryggvassons befaling. Haakon Haakonsson invaderede øerne, men døde på Orkneyøerne i 1263. Shetlandsøerne blev del af Skotland i det 15'ende århundrede. De solgte deres varer gennem Hansaforbundet. Scalloway Castle blev bygget i 1600-tallet. Over 3000 øboere blev presset til tjeneste i Royal Navy under Napoleonskrigene. Under 2. verdenskrig var Shetlandsøerne base for den norske "Shetland Bus" med Leif Larsen som mest dekorerede flådeofficer under krigen.

Man lever på Shetlandsøerne af landbrug, fiskeri, olie- og gasfund, vedvarende energi, turisme, uldeksport, strikvarer. Flora og fauna har beskeden

diversitet pga. det hårde klima. Karin havde set lys fra mange olieborerplatforme i nattens løb. Der er 3 daglige fly fra Shetlandsøerne til Aberdeen, og også næsten daglige færger. Man kører selvfølgelig i venstre side. Øerne er gode turistmål for naturelskere. Da vi sejlede ind mod Lerwick, så jeg en stor kirkegård, der på et grønt område skrånede ned mod vandet. Fotografiet til højre er fra Commercial Street.

Karin talte med Michael og skrev postkort til Sven Åke, Helga



og Michael og Dorte (med et billede af Skippy i en blomstereng). Jeg skrev postkort til Sara, Maja, Moana, Emma, Charlotte, Lissa, Steinar & Viveca, og vi vil sende disse kort fra Færøerne i morgen. Karin broderer på dækkeservietter, og jeg skriver dagbog, når vi opholder os i kahytten. Der er mange nationaliteter med ombord, flest amerikanere. I dag talte vi med 4 fra Borneo, der havde rejst helt hertil for dette cruise. En syg herre blev sat i land sammen med sin kone, og de kom med ambulance til det lokale sygehus.

Vi gik på dækket for at se og fotografere udsejlingen fra Lerwick. Og så spiste vi i "Seven Seas" – vi sad ved et bord med 2 damer, der havde efterladt ægtefællerne hjemme – den ene var fra Michigan og den anden fra Hawaii, men hun boede for tiden i Napoli. Og så var der 2 ældre ægtepar fra Canada. Snakken gik lystigt, og de var alle meget berejste med bl.a. snesevis af cruises bag sig. De fortalte om et par, der havde købt en 66-dages cruise, og uheldigvis døde manden. Konen fik liget sendt hjem og fortsatte selv krydstogtet! I dag fandt vi ud af, hvad det kryptiske "Friends of Dorothy (GLBT) meet in Havana Club" i aktivitetslisten betød: det var for gay, lesbian, bisexual, transseksual.

Vi fik en række skrabelodder, som vi vandt i går, men det var igen uden gevinst. Vi deltog i en quiz i Windjammer Bar – det handlede om at gætte kendte personer. Vi fik to Bloody Mary. Og senere var vi i Stardust teatret og se en italiensk tryllekunstner, som arbejdede med at trylle assistenterne ind og ud af små kasser. Der er ganske mange meget ældre passagerer med på dette cruise. Vi læste om Færøerne for at forberede os til morgendagen

### **Fredag d. 21. september:**

Vi ankom til Tórshavn tidligt om morgenen og gik i land efter morgenmaden. Skibet lå til kaj i industrihavnen, og derfor var der shuttlebus gennem havneområdet. Man var ved at losse dele til vindmøller. Fra vort kahytvindue havde vi udsigt ind mod Tórshavn med lærerhøjskolen, sygehuset og fjernvarmeværket samt mange forskelligfarvede huse med grønne områder ind i mellem.

De forrevne klippeøer synes at rive alle Atlantens skyer til sig, og ofte lægger de sig som en let dyne omkring fjeldtoppene og giver de 18 øer et eventyragtigt præg. Vejret er meget omskifteligt. Man siger: "Er du utilfreds med vejret, så vent lige 5 minutter". Man kan opleve 4 årstider på 1 dag. Tórshavn med ca. 17.000 indbyggere ligger på øen Streymoys sydlige del i et lavt, småkuperet terræn og strækker sig fra vandet op langs bakkeskråningerne.



49.000 mennesker og 70.000 får lever på Færøerne. Religionen spiller en betydelig rolle på Færøerne, og der er mange frikirker. Den største er Brødreminigheden, som næsten omfatter 10 % af befolkningen; den er en udløber af Herrnhuterne. Politisk har man Hjemmestyre, men Rigsfællesskab med Danmark. Egne pengesedler, men danske mønter. Færøerne er ikke med i EU og står udenfor samarbejdet i Nato, og det færøske flag må til en vis fortrydelighed ikke hænge udenfor FN-bygningen i New York.

I 1992 var Færøerne ved at gå statsbankerot, og der måtte lånes 2,7 mia. kr. af Danmark. Færøerne er næsten 100 % afhængig af fiskerierhvervet. Men fiskeopdræt, landbrug og turisme spiller også en rolle. Der havde været et lystigt overforbrug i 1980'erne. Der dræbes årligt ca. 600 hvaler, når der er de traditionelle grindedrab. Men sundhedsmyndighederne anbefaler at holde sig fra grind pga. for højt kviksølvindhold.

Vi begyndte med at besøge byens gamle bydel, Tinganes, der ligger ude på et næs. Lagtinget blev etableret helt tilbage i vikingetiden på dette næs, deraf navnet Tinganes. På næssets yderste spids ligger landsstyrets letgenkendelige røde hovedbygning Skansapakkhúsið, som – før det blev taget i brug af landstinget – fungerede som pakhus. Vi så også den gamle historiske fæstning Skansin, der blev opført i 1580 af den færøske handelsmand og søhelt Magnus Heinason for at beskytte handelen og byen. Selvom fæstningen var militært bemandet, blev byen dog plyndret flere gange, sidst i 1808 af et britisk skib. Fæstningen har undergået flere forandringer og fik sin nuværende form omkring år 1790.

Så gik vi til Hotel Tórshavn, som havde WiFi. Vi drak en kop kaffe, mens vi på min medbragte computer checkede mails og svarede på nogle af dem. Vi fandt også artiklen fra d. 18.9 i Politiken om Michaels "Hush Hush" fest i Zoo's elefanthus. Derefter tog vi den gratis bybus op til Tórshavns smukke kulturhus, Nordens Hus. Nordens Hus er arkitektonisk spændende, da det går næsten i ét med den omgivende natur – det er som bygget ind i klippegrunden og

elegant konstrueret med store glaspartier med et tag overbevokset med frisk grønt græs. Vi delte en færøsk øl i caféen, og vi fik sendt 10 postkort.

Vi gik tilbage til centrum, hvor vi kiggede ind i modebutikken "Gertrud & Gertrud", men de færøske trøjer kostede 1500 kr., så vi var glade for, at vi har trøjer nok. Vi så gågaden Niels Finsensgade, H.N. Jacobsens boghandel (grundlagt i 1865), Café Natur og flere andre trendy caféer. En fiskebil solgte bl.a. spæk af grindehval. Vi passerede også et stadion med svømmehal. Og der var vi nogle sjove reklamer: "Socialurin" som er navnet på en avis og "Kissa – alt til mændfolk", og det var vist en tøjbutik. Vi havde utrolig godt vejr under vort besøg i Torshavn – strålende sol, blå himmel og ca. 9° varmt, men det føltes ikke koldt. Øen Nolsoy ligger lige over Torshavn.



Færøerne (på færøsk *Føroyar*) er en gruppe på 18 øer af vulkansk oprindelse i den nordlige del af Atlanterhavet mellem Skotland, Island og Norge. Den første bosættelse på øerne fandt sted, da irske munke slog sig ned omkring år 625 og levede som eneboere. De gav sandsynligvis øerne deres navn. Øernes egentlige befolkning stammer fra en blanding af keltiske og norske bosættere. De norske bosættere slog sig ned på øerne i tiden efter år 850, som kaldes *landnamtiden*. I dag er 17 af de 18 øer beboede.

Øerne blev efter landnam i tiden efter år 825 befolket af vikinger fra Norge, Skotland og Irland (som sikkert også medbragte keltiske kvinder), og regnes fra 1035 at være blevet underlagt Norge, da vikingetiden på Færøerne var forbi. Norsk lov gjaldt for Færøerne til 1816. Island, Grønland, Færøerne samt Orkney- og Shetlandsøerne hørte under Norge, der fra 1380 havde samme regent som Danmark. Imidlertid var der stadig et norsk rigsråd, som ved kongevalgene fra 1380 til reformationen 1536 i princippet kunne have valgt en anden konge end den, man havde i Danmark. Herefter blev det norske rigsråd nedlagt, og Norge fik en enevældig konge.

Ved freden i Kiel 1814, hvor Norge blev afstået til Sverige, forblev Færøerne, Island og Grønland, til trods for den svenske kong Carl Johan XIV's protester, i det danske kongerige, og i 1816 bestemte den danske regering, at det færøske lagmandsembede og Lagtinget skulle nedlægges, og Færøerne blive et dansk amt. Efter en national vækkelse på julemødet 1888 blev der i 1906 oprettet et færøsk selvstændighedsparti *Sjálvstýrisflokkurin* som modvægt mod oprettelsen af det liberale danskvenlige parti *Sambandsflokkurin*, som ville opretholde *den nuværende statsretslige stilling*. Til at begynde med var hovedfejden mellem disse to partier den færøske sprogstrid, som tilspidsedes, da den danske regering - efter Sambandspartiets henstilling - med den berygtede § 7 i 1912 bestemte, at undervisnings sproget i den færøske folkeskole skulle være dansk. §7 blev dog senere slettet i 1938, hvor sprogstriden mellem færingerne aftog, selv om denne diskussion endnu ikke betragtes som endt.

Under 2. verdenskrig nåede Storbritannien at besætte Færøerne den 12. april 1940 før Tyskland efter forudgående kapsejls på Atlanterhavet om at nå Færøerne. (Danmark var besat af Tyskland). Færøerne skulle herved selv forvalte den politiske situation.

Efter krigen stod det klart, at man ikke ville tilbage til den gamle amtsstilling, og eftersom den færøske forhandlingsdelegation ikke ønskede at bøje sig for de danske delegaters krav, blev det besluttet at holde en folkeafstemning i 1946, hvor man skulle vælge mellem den danske delegations betingelser eller *løsrivelse*. Der blev flertal for uafhængighed, men nu brugte kongen sin ret til at opløse lagtinget. Efter nye forhandlinger blev der i 1948 vedtaget en hjemmestyrelov for Færøerne. Siden 1948 har Færøerne gradvis fået selvstyre på en del områder og har to repræsentanter i det danske Folketing. Forsvars- og udenrigsforhold har hidtil ikke været omfattet af det udvidede selvstyre, men med Fámjinserkleringen fra 29. marts 2005 er der åbnet for øget færøsk indflydelse på øernes udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Færøerne er en del af Rigsfællesskabet og Færøernes parlament er Lagtinget, der består af mindst 27 og højst 33 medlemmer, valgt for fire år. Lagtinget er et af verdens ældste parlamenter. Færøerne er i modsætning til Danmark ikke medlem af EU, men er repræsenteret i Nordisk råd med to delegerede, som en del af den danske delegation. Færøerne er repræsenteret med to folketingsmedlemmer i Kongeriget Danmarks Folketing. Landsstyret (Føroya landsstýri) er Færøernes selvstyrende regering som ledes af Lagmanden (løgmaðurin). Landsstyret bliver normalt valgt hvert fjerde år af Lagtinget. En minister kaldes landsstýrismaður eller -kvinna.

Langt størstedelen af indbyggerne er færingere og er af nordisk og keltisk oprindelse. Nyere DNA undersøgelser viser, at de mandlige gener er 87 % skandinavisk, mens de kvindelige gener er 84 % britisk (irsk/skotsk). Færøerne har 48.219 indbyggere (1.1.2006), hvoraf godt 17.000 bor i hovedstaden, Thorshavn (Tórshavn på færøsk), og 5.000 i Klaksvig. Sproget er færøsk, der er et vestnordisk sprog i slægt med islandsk og norsk. Dansk læres i skolen fra tredje klasse. Ved siden af rigsdansk som fremmedsprog eksisterer der også en lokal accent, der ligner norsk, kaldes gøtudansk. 98



procent af indbyggerne er rigsborgere og dermed færinger, danskere og grønlændere. Ca. 5 procent er født i Danmark. Islændingene udgør den største gruppe af udlændinge, fulgt af borgere fra Norge og Polen med hver 0,2 procent. Alt i alt lever der mennesker fra 77 forskellige lande på Færøerne. Uofficielle tal peger i retning af, at der lever ca. 15-20.000 færinger i Danmark og ca. 5.000 i Island.

I 1979 blev der indført et selvstændigt uddannelsessystem på Færøerne. Dog er antallet af uddannelser begrænset, og mange må rejse til udlandet for at studere. Årligt læser omkring 500 færinger på videregående uddannelser på Færøerne, mens omtrent 1000 tager til Danmark. Efter hjemmestyreordningen 1948 blev færøsk hovedsproget på Færøerne, mens dansk blev det officielle andet sprog og har også i nutiden en central rolle på Færøerne. Det er det første fremmedsprog, som børnene lærer - fra tredje klasse, og fra fjerde klasse engelsk. I Tórshavn ligger Færøernes Universitet (på færøsk *Fróðskaparsetur Føroya*). Det blev grundlagt den 20. maj 1960 og er det eneste universitet på Færøerne. Bloktilskud fra Danmark: Færøerne modtager årligt et tilskud fra Danmark benævnt "Bloktilskud" direkte via den danske finanslov. I 2011 udgør bloktilskuddet 623,5 mio danske kr.

Det færøske vejr kan være meget vekslende. Sol og blå himmel kan på samme dag skifte flere gange til stærk vind, storm, regn og meget tæt tåge. Golfstrømmen bevirker, at gennemsnitstemperaturen er 3 plusgrader om vinteren og 11 grader om sommeren. Havnene er isfrie hele året, og i de lavtliggende, beboede områder bliver sne for det meste kun liggende i kort tid. Tidligere havde vejret stor indflydelse på det daglige liv og folks livsindstilling. Mange kalder Færøerne: "Måske-land" (engelsk: "the Land of Maybe"), fordi vejret bestemmer, om aftaler og planer kan overholdes.

Det vekslende vejr skaber en særlig stemning, som Sámal Joensen-Mikines beskriver sådan:

*Endnu et par ord om farverne. Her på øerne brydes de på en forunderlig måde af luftens fugtighed, der ofte medfører et diffust synsindtryk, hvilket jeg har oplevet, når hav og himmel smelter sammen i rosa og grå toner med konkylis glans eller kaskader af lys, der under et vældigt vejr drama pludselig kastes ned mellem mørke skymasser og belyser havet, klipperne, de grønne græsgange og bygdens sorte huse. Det er i begge tilfælde et stærkt, men samtidig blidt lys. Det er fascinerende.* (Fra: *Færøernes billedkunst*, Bárður Jákupsson 2000)

Færøerne opstod som nævnt ved vulkanske udbrud for ca. 60 mill. år siden. Derefter var der en lang periode uden aktivitet, hvor der blev tid til, at skove kunne nå at dannes. På det tidspunkt lå Færøerne langt sydligere end i dag, og øerne havde et klima, der kan sammenlignes med det subtropiske klima i det sydlige Japan. Det kan man se ud fra de plantearter, der findes som fossiler i periodens kullag f.eks. den nu uddøde *Metasequoia occidentalis* og Tempeltræet. Den seneste istid sluttede på Færøerne for ca. 12.000 år siden, og langsomt begyndte planterne at vende tilbage. Klimaet var i begyndelsen arktisk, så vegetationen lignede den, man kan opleve på Grønland i dag. På det tidspunkt fandtes der endnu dværgbirk på øerne. Efterhånden som klimaet blev varmere, ændredes også plantevæksten, sådan at dværgbirk forsvandt, mens almindelig ene blev udbredt. Kort før bosættelsen blev klimaet mere fugtigt, og vikingerne mødte øer, der var bevokset med kratkov og større, urteagtige planter. Før landnamstiden havde de mest almindelige planter været arter fra fugtig eng, dvs. hovedsagelig halvgræsser. Derudover var der mjøddurt, potentil, perikon, stenbræk, djævelsbid og strandvejrbred. Desuden fandtes ranunkel og storkenæb, men mindre udbredt.

Færøernes isolerede beliggenhed bevirker, at mange dyrearter ikke er naturligt forekommende, som f.eks. mange



insektarter, tudser, ferskvandsfisk og landpattedyr. Undtagelsen er gråskolen (*Halicboerus grypus*), der yngler overalt i de mange grotter. I havet omkring Færøerne færdes storhvalerne, dog sjældent nær kysterne. Tæt ved kysterne kan man ofte observere de mindre hvalarter, som f.eks. grindehvalen (*Globicephala melas*). der - hvis grindeflokkene observeres - med både drives ind i fjordene, hvor de hurtigt bliver dræbt. Et specielt fordelingssystem sørger for, at hvalkødet bliver retfærdigt fordelt.

Sneglearten *Polycera faeroensis* er en af de få arter, der har fået et navn, hvori Færøerne indgår. Færøernes fugle verden omfatter mange forskellige rugefuglearter. Nationalfuglen er tjaldur (strandskade). Færøerne er kendt for at have lunde, der bedre er kendt under navnet søpapegøje, en flot farverig fugl. Det var menneskene, der fra ca. år 600 medbragte de nu almindelige dyr: sneharen (*Lepus timidus*),



der i 1800 tallet blev indført fra Norge, samt mus og rotter, som fra 1500-tallet kom med sejlskibene. En del insekter findes ikke, som f.eks. stikmyg og bier. Almindelig er natsommerflugarten humleæder (*Hepialus humuli*). Ny på Færøerne er hvepsen, der formodentlig er kommet med skib omkring 1998. En meget almindelig efterårsgæst er ørentvisten.

Det traditionelle færøske køkken har igennem århundreder udviklet sig på sin egen måde, på grund af at klimaet ikke er velegnet til dyrkning af korn og grøntsager. I nutiden spiser færingerne overvejende mad som i de øvrige nordiske lande, men ved højtid og af og til dagligt spises det lufttørrede kød fra hvaler, fisk og får. Man spiser også kød fra de tre stadier i tørringsprocessen, men selvfølgelig også i fersk tilstand. Visnet og "ræst" må koges. Det tørrede kød spises, som det er. Normalt er kødet tørt omkring sidst i december - januar. Færingerne lufttørre den største del af eget fårekød.

Konservative kristne holdninger spiller en stor rolle i det offentlige og politiske liv. Færøerne har således ikke indført ret til fri abort, ligesom færøske homoseksuelle

ikke har ret til at indgå registreret partnerskab. I kølvandet på en meget publiceret hate crime mod en homoseksuel færøsk musiker vedtog Lagtinget dog i efteråret 2006 efter intens debat et lovforslag, der forbyder offentlig forhånelser af seksuelle mindretal. På Færøernes nationaldag Ólavssøka, 29. juli 2007, overtog landsstyret ansvaret for folkekirken, som derefter ikke længere er en del af den danske folkekirke.

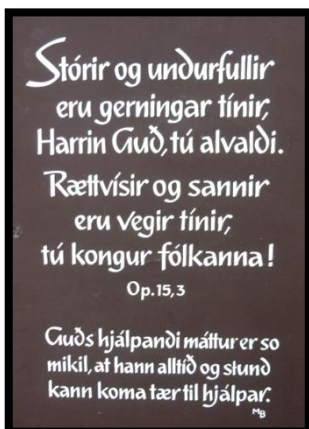
Færøerne er en selvstændig nordisk kulturnation og har Tórshavn som det kulturelle midtpunkt, bl.a. med det markante Nordens Hus (Norðurlandahúsið), hvor landets vigtigste kulturbegivenheder arrangeres. Nationalfestdag er Ólavssøka den 28./29. juli. Sproget er et af de vigtigste aspekter i den færøske kulturelle identitet, og derfor er færingerne meget bevidste omkring bevarelsen af det færøske sprog. De har også et specielt alfabet.

Færøsk kultur er præget af et rigt kunst- og musikliv med mange udøvende kunstnere. Særlig Kristian Blak har med sit pladeselskab "Tutl" i Tórshavn i over 25 år været en inspirationskilde for færøsk musik. Færøsk kædedans med de dertil hørende folkeviser (som f.eks. Siegmunds kvæði, Yngra) danses og synges stadig overalt på Færøerne, der er et af få steder i Europa, hvor den gamle middelaldertradition stadig lever. Både Jørgen-Frantz Jacobsen ("Barbara") og William Heinesen ("De fortabte spillemænd") skrev på dansk.



Huldefolk betyder "de skjulte/usynlige folk" og er oftest forekommende blandt Færøernes, overnaturlige væsener. Den mest generelle opfattelse er, at de var

højere end almindelige mennesker, havde sort hår og gik klædt i gråt tøj. Visse kilder hævder også, at de skulle være koldblodede og boede i klipper og høje. Trolde er uden sammenligning de dumme væsener i det færøske sagn univers. De beskrives oftest som store, groteske og behårede og har tilsyneladende lange arme. Riser, en slags overdimensionerede jætter, forekommer, lige som trolde og huldefolk, ofte i færøske sagn, myter og eventyr. De er for det meste rent naturmytiske væsener, som man har brugt som forklaring på specielle ejendommelige naturfænomener. Det bedst kendte eksempel er Risin og Kellingin (Jætten og Kællingen). Jætterne huserede på Færøerne i fortiden, før eller lige efter at folk havde bosat sig der. Efter hvad myterne beskriver, tumlede de rundt med øerne, sprang, eller ligefrem skrævede fra ø til ø, kløvede bjerge, sloges med hinanden.



Over 13.000 færinger er sportsligt aktive i foreninger fordelt på idrætsgrenene fodbold, roning, håndbold, volleyball, svømning, gymnastik, badminton, ridning, bordtennis, atletik og judo som den mindste, men alligevel med 100 aktive medlemmer. Færingerne arbejder ihærdigt på at blive medlem af IOC, men er indtil kun nu med i de paralympiske lege for handikappede idrætsfolk. Nationalsporten på Færøerne er roning i typiske tunge

færøbåde med rodsten med de bedste roere fra hele Færøerne den 28. juli på Ólavssøka i Tórshavn som årets højdepunkt. Roning foregår til havs og er vældig anstrengende. Ved samme lejlighed afholdes det årlige nationalmesterskab i seks forskellige bådklasser.

1655 tildelte kong Frederik III af Danmark Færøerne til sin foretrukne statsmand Christoffer Gabel. Det er det mest dystre kapitel i Tórshavns historie. Gabels administration undertrykte Thorshavns beboere på forskellige måder: Danmarks monopolhandel på Færøerne var i familiens hænder, og det var ikke designet til den færøske befolknings behov. Folk fra

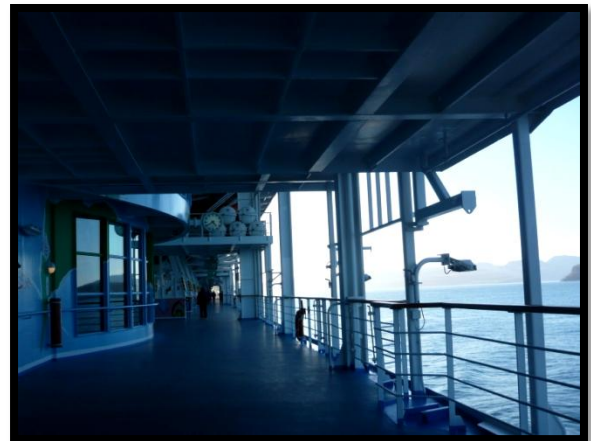


hele landet kunne kun handle og sælge i Tórshavn til priser, som monopolhandelen fastsatte. Samtidig var importerede varer begrænset og dyre. Der kom mange klager fra øernes befolkning for uretfærdig behandling af den civile administration i Tórshavn. Klagerne omhandlede ikke kun de personer, der var ansvarlige for handelsmonopolet, men også fogeden og andre. Det var i denne periode, i 1673, at Tinganes blev raseret af en brand: Et lager af krudt var sprunget i luften; mange huse var brændt helt ned; og gamle færøske optegnelser forsvandt sammen med Gabels dokumenter.

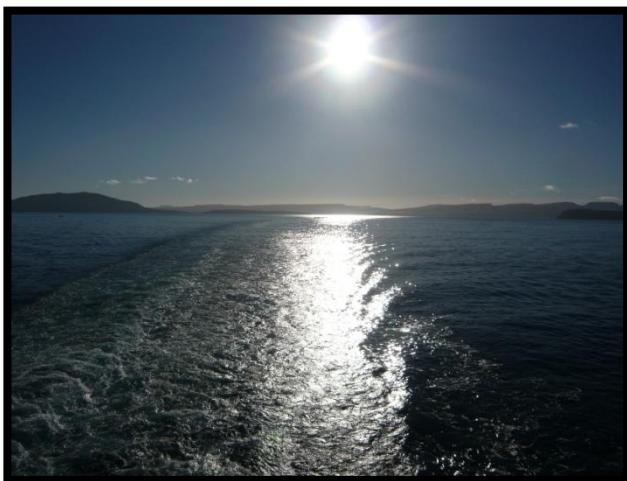
Betingelserne forbedrede sig i Tórshavn, da handelsmonopolet igen overgik til kongeligt monopol i 1708. Monopolet blev forsynet med varer fra København tre gange om året. 1709 blev Tórshavn ramt af en koppeepidemi, som dræbte næsten hele befolkningen. Byen havde på det tidspunkt nået et indbyggertal på omkring 300 og hele 250 døde.

Det var først i anden halvdel af det 18. århundrede, at Tórshavn begyndte at udvikle sig til en lille by. Dette var, mens Niels Ryberg stod for handelsmonopolet. Fra 1768 og tyve år fremad udførte Ryberg eksport af importerede varer, som primært baserede sig på smugling til England, som grundet den engelsk-franske konflikt var muliggjort. Ryberg var den første person, der tænkte på at få finansiel profit fra fiskeri, hvilket senere blev en vigtig økonomisk faktor for øerne.

1801 var befolkningsantallet vokset til 554 indbyggere, og i 1856 blev den fri handel indført på Færøerne, hvilket åbnede øen for andre lande og forandrede økonomien, og Tórshavn stod i spidsen herfor. Landbrugsjorden var udlejet til landsbyboerne, som senere kunne købe den, hvis de ønskede. Disse små stykker jord lettede folks eksistensgrundlag betydeligt, da de nu var i stand til at holde ko eller måske nogle får. Befolkningen voksede derfor betydeligt. I 1866 blev byrådet i Tórshavn grundlagt. Lige siden da har byen været Færøernes hovedstad, og senere, i 1909, blev Tórshavn en handelsplads med de samme rettigheder som danske handelspladser. I 1929 blev en moderne havn bygget ved Tórshavn, hvilket gjorde det muligt for større skibe at lægge til.



Efter 3 timers promenade i Torshavn, var vi tilbage på skibet. Vore adgangskort blev kørt igennem læseapparatet, vore hænder blev sprayet med sprit, vore ejendele blev scannet i en af de 2 X-ray maskiner, og dejlig musik og det smilende personale tog imod os. Hele personalet må have været på utallige charmekurser i god service – de smiler og udtrykker venlighed konstant. Og i mange af de offentlige rum på skibet høres meget fin og velvalgt musik – fra klassisk over jazz til det mere populære repertoire. Et skib fra Hurtigruten lå også i havnen. Vi lagde mærke til, at benzin var billigt, og benzinstationerne hed Effe og Magn.



Vi spiste frokost i "Garden Café" på 11.dæk, og de har et meget fint og varieret udvalg – bl.a. en meget lækker salatbuffet. Så gik vi til kahytten for at skrive dagbog og hvile lidt. I kahytten har vi noget læsestof f. eks. en "Security and Safety Guide". Heri er der for alle rederiets anløbshavne opført adresser og telefonnumre på amerikanske ambassader, konsulater, FBI-kontorer og lokale politimyndigheder. Men for Torshavns vedkommende var der sket en fejl, idet det lokale politi blev betegnet Royal Falkland Police med et telefonnummer til Falklandsøerne.

Karin ringede til Michael, inden vi gik til Dazzles for at spille Bingo. Vi havde gratis spilleplader, men vandt intet. Så valgte kaptajnen pga. det strålende vejr at sejle mellem Eysturoy/Kalsoy og Bordoy/Kunoy. Det tog 2 timer, og vi var ganske tæt på øerne med deres stejle skråninger ned

mod vandet. Vi så enkelte spredte huse, og en lille slæbebåd, der trak et anlæg til fiskeopdræt. Fra skibets agterstav kunne vi beundre den sølvglinsende kølvandsstribe fra skibets 2 skruer tilbage mod Torshavn lige mod aftensolen.

Vi gik i "Seven Seas" og spiste aftensmad, og vi fik et dejligt bord ved vinduet, hvor vi kunne se Færøerne glide forbi. Karin valgte crab cakes, New Orleans shrimps med steak mignon og flan (crème caramel), og jeg fik samme hovedret med caesar salad til forret og frisk frugt til dessert. Vi nyder begge de dejlige måltider. Der serveres isvand og kaffe til maden. Vi kiggede lidt på et party game i "Dazzles" og lyttede lidt til latin music i "Observation Lounge". Der er et meget godt og varieret udbud af musik og underholdning ombord. I teateret så vi atter den amerikansk/israelske Judy Kolba underholde med vitser og sang – hun er dygtig til at interagere med publikum, og hun fik stående bifald. Vi drak aftenkaffe i cafeteriet, og vi tager frisk frugt med til kahytten. Vi fik en sludder med et ældre par fra Minnesota; de havde lige været på cruise i Alaska.



### Lørdag d. 22. september:

Vi brugte dagen i dag i vort helt eget tempo, og nød den dejlige, afslappende stemning på skibet, mens vi gled gennem det nordlige Atlanterhav mod Island og Reykjavík. Vejmeldingen sagde 8° og "gale with waves 2,5 – 4 meter", og det gyngede og rullede også en del. Jeg var 1 time i fitnessrummet fra kl. 7 – 8, og så halvdelen af filmen "Outside the Law", mens jeg var på løbebåndet. Den handler om den algeriske frihedskamp. Der var intet varmt vand og kun meget lidt koldt vand i bruseren, da jeg kom tilbage til kahytten, men jeg fik da badet.

Vi har set, at de har en akupunkturlæge i spacentret – han lover vægttab og alt mulig andet. Og skibets fotografer er begyndt at sælge "almindelige" fotos fra de steder, som vi besøger. Så nu behøver man ikke selv fotografere, men kan alligevel præsentere sine venner derhjemme for fotos fra turen. Det er jo f.eks. praktisk for den gruppe, der kom for sent til skibet i København, og blev fragtet til Bergen på en 19 timer lang busrejse.

Vi spiste morgenmad i "Café Moderna" på 11.dæk – om aftenen hedder den "Steak House". Så gik vi igennem Champagne Bar, butikskarkaden og Casinoet. Vi så demonstration af kunstnerisk udskæring af frugt og grønt i restaurant "Four Seasons". Og vi hvilede i kahytten, og jeg begyndte at læse i "Kilden i Provence". Vi spiste frokost i "Seven Seas", og vi syntes godt om lokalet, maden og personalet. Karin fik vietnamesiske forårsruller, fish & chips og strawberry short cake, og jeg spiste caesar salad, fish & chips og chokolademousse.



Så gik vi 5 gange rundt om skibet på joggingbanen på 6. dæk. 1 omgang tager 6 minutter. Vejret var klaret op med blå himmel, men der var stadig gode bølger, og skibet vuggede op og ned mest i længderetningen. Vi så ingen fisk, hvaler eller skibe, men nogle fugle. Der var igen kunstauktion fra West Park Galleri – det virker som snyd og fup – men meget professionelt fremført.

En jernbaneentusiast fra Denver havde produceret flere dokumentarfilm om de amerikanske jernbaners historie, og han

viste en af dem i skibets teater. Vi kiggede med, selvom den mest henvendte sig til amerikanske entusiaster. Og så tog vi igen en hvilepause i kahytten, for vi vil gerne kunne være lidt længere oppe i aften. Vi spiste kl. 6 i "Four Seasons" - Karin fik sea food soup, shawarma steak og frisk frugt, og jeg valgte salat nicosoise, grillet kylling og frisk frugt. Overkokken og den ansvarlige for indkøb var forbi for en høflighedssnak, og vi fik takket for hans opmærksomhed med levering af chokolade i vores kahyt. Vi så showet "Shout – The Mod Musical" med 5 damer kl. 7, og fortsatte til Windjammer Bar kl. 8.15 og gættede 50'er og 60'er melodier sammen en mor og datter fra Montana. Så drak vi kaffe i "Garden Café", og sluttede af med "50's & 60's Sock Hop" kl. 9.45 i "Dazzles". Karin og jeg dansede til gamle rock-melodier i ½ time, og de valgte aftenens Elvis – the King is alive.

### Søndag d. 23. september:

Jeg var oppe i fitnessrummet kl. 6, mens skibet nærmede sig Reykjavik. Jeg var ½ time på løbebåndet, ½ time på joggingmaskinen og ½ time på kondicyklen, mens jeg så en fransk film, det hed Le Placard (The Closet) – en komedie med Gerard Depardieu om en mand, der lyver sig homoseksuel for at undgå fyring fra sit job på en kondomfabrik. Og så spiste vi morgenmad på 11.dæk, og jeg valgte kun frisk frugt – blodappelsin, ananas, melon og æble i yougurt. Dejligt!



Efter morgenmaden gik vi i land i Reykjavik, Islands hovedstad, der i dag rangerer som en af de hotteste destinationer i Europa. Vi havde både badetøj og regntøj med, men fik ikke brug for nogle af delene. Vejret var friskt med blå himmel men kraftig blæst.

Vi kom med en shuttlebus til centrum, og blev sat af i Adalstæti, hvor byens ældste hus lå. Her boede biskop Geir Vidalin (1761-1823). Vi spadserede ned mod den gamle havn, hvor der var mange skibe og et dansk flådefartøj. Der var også mange udbydere af hvalsafari'er, men det var det for blæsende og koldt til, og vi havde heller ikke tid. Søfartsmuseet lå på den anden side af havnen. Vi var inde i det moderne boutiquehotel Marina for at bruge deres toilet.

Så gik vi til Reykjaviks Koncert- og Kongrescenter, der ligger utrolig flot ned til vandet. Henning Larsens arkitektfirma og Ólafur Eliasson har tegnet det. Det hedder "Harpan", og er opbygget i 5-kanter af mørkt stål og glas. Nogle af glasområderne changerer i orange og lilla farver. Når det bliver færdigt, skal der være koncertsale, biograf, kurbad, 5-stjernet hotel, etc. Der er udsigt over mod bjerget Esja og gletsjeren Snæfellsjökull. Vi drak formiddagskaffe i Café "Munnharpan" i foyeren. Karin ringede til Michael, der ønskede sig tørret islandsk fisk.

Vi fortsatte til søndagsloppemarkedet Kolaportid i den gamle toldbygning. Her var der mange mennesker, madvarer og gamle og nye loppemarkedsvarer. Jeg fik købt 2 par læsebriller for 2400 islandske kroner, der svarer til 115 d. kr. Karin købte lidt tørret kuller (Hardfiskur) til Michael. Vi så hákarl, der er rådden haj og hvalspæk. Alle boderne tog imod Visa-kort. Vi fortsatte op gennem hele Austurstræti og Bankastræti, der er byens gågade med mange butikker, caféer og restauranter. For enden af Laugavegur fandt vi Penismuseet, som var nyindrettet i November 2011. Det var en blanding af biologi, naturhistorie, antropologi, og underholdning for folket. Se [www.phallus.is](http://www.phallus.is)



The **Icelandic Phallogenological Museum** in Reykjavík, Iceland, houses the world's largest collection of penises and penile parts. The collection of 280 specimens from 93 species of animals includes 55 penises taken from whales, 36 from seals and 118 from land mammals. In July 2011, the museum obtained its first human penis (one of four promised by would-be donors) though its detachment from the donor's body did not go very well and it is now a "greyish-brown, shrivelled mass" pickled in a jar of formaldehyde. The museum continues to search for "a younger and a bigger and better one."

Founded in 1997 by retired teacher Sigurður Hjartarson and run by his son Hjörtur Gísli Sigurðsson, the museum grew out of an interest in penises that began when Sigurður was given a bull's penis (picture) to use as a cattle whip when he was a boy. He obtained the organs of Icelandic animals from sources around the country, with acquisitions ranging from the 170 cm (67 in) front tip of a blue whale's penis to the 2 mm (0.08 in) penis bone of a hamster, which can only be seen with a magnifying glass. The museum claims that its collection includes the penises of elves and trolls, though, as Icelandic folklore portrays such creatures as being invisible, they cannot be seen. The collection also features phallic art and crafts such as lampshades made from the scrotums of bulls.



The museum has become a popular tourist attraction with thousands of visitors a year—60 % of them women—and has attracted international media attention, including a Canadian documentary film called *The Final Member*, which covers the museum's quest to obtain a human penis. According to its mission statement, the museum aims to enable "individuals to undertake serious study into the field of phallogology in an organized, scientific fashion."

The museum's founder, Sigurður Hjartarson, is a retired historian. He worked as a teacher and principal for 37 years, finishing at Reykjavík's Hamrahlíð College, where he taught history and Spanish. As a child, he owned a bull's penis (or pizzelle) which was given to him to use as a cattle whip. He began collecting penises after a friend heard the story of the bull's penis in 1974 and gave him four new ones, three of which Sigurður gave to friends. Acquaintances at whaling stations began bringing him whale penises as well, and the collection grew from there, expanding through donations and acquisitions from various sources around Iceland.

The organs of farm animals came from abattoirs, while fishermen supplied those of seals and the smaller whales. The penises of larger whales came from commercial whaling stations, although this source dried up after the International Whaling Commission implemented a global ban on commercial whaling in 1986. However, Sigurður was able to continue to collect whale penises by harvesting them from the 12–16 whales that fall victim to stranding on the Icelandic coast each year. He also obtained the penis of a polar bear shot by fishermen who found the animal drifting on pack ice off the Westfjords. According to Sigurður, "Collecting penises is like collecting anything. You can never stop, you can never catch up, you can always get a new one, a better one."

In 2012 he handed over the collection to his son, Hjörtur Gísli Sigurðsson. It was relocated from Húsavík to Reykjavík's main shopping street at Laugavegur 116. An offer from a wealthy German to buy the museum for ISK 30 million (US \$232,000 / €186,000) and a proposal to move it to the United Kingdom were both turned down, as Hjörtur insists that "the museum has to be in Iceland." He intends to continue acquiring new penises because you can "always get a better, newer one ... a bigger size or better shape, you know?"<sup>1</sup>

Sigurður has described the collection as the product of "37 years of collecting penises. Somebody had to do it." According to University of Iceland anthropologist Sigurjón Baldur Hafsteinsson, Icelanders' tolerance of the museum is an indicator of how Icelandic society has changed since the 1990s, when a newly elected neoliberal government fostered a more open outlook on entertainment, creativity and tourism that has "enabled new ideas to emerge publicly". He has documented the significance of the museum's role in Icelandic culture in a forthcoming book, *Icelandick: The Phallogenological Museum and Neo-liberal Politics*.

According to the museum's website, the collection comprises 280 specimens from 93 species of animals. They range from some of the largest to some of the smallest penises in the animal world. Its largest exhibit is a portion of a blue whale's penis measuring 170 cm (67 in) long and weighing 70 kilograms (150 lb), which *Iceland Review* has dubbed "a real Moby Dick". The specimen is only the front tip as the entire organ, when intact, would have been about 5 m (16 ft) long and weighed about 350–450 kilograms (770–990 lb). The penis bone of a hamster, only 2 mm (0.08 in) long, is the smallest item in the collection and can be viewed more easily using a magnifying glass.



The museum also has a "folklore section" exhibiting mythological penises; its online catalogue lists specimens taken from elves, trolls, kelpies, and "The Nasty Ghost of Snæfell". Sigurður says that the elf's penis, which the museum's catalogue describes as "unusually big and old", is among his favourites. It cannot be seen, as Icelandic folklore holds that elves and trolls are invisible.<sup>1</sup> The folkloric penises also include those of a merman, a one-legged, one-armed and one-eyed monster called a Beach-Murmurer, an Enriching Beach Mouse (said to draw "money from the sea to enrich her owner"), and an Icelandic Christmas Lad found dead at the foot of a mountain in 1985 and whose penis was presented to the museum by a former mayor of Reykjavík.

Penises of minke whales on display at the museum

The museum's website states that it enables "individuals to undertake serious study into the field of phallogology in an organized, scientific fashion", giving due prominence to a field that until now has only been "a borderline field of study in other academic disciplines such as history, art, psychology, literature and other artistic fields like music and ballet." The museum aims to collect penis

specimens from every mammal in Iceland. It also exhibits phallic artwork and penis-related objects or "phallobilia" such as lampshades made from the scrotums of bulls. Other exhibits range "from an 18th-century engraving depicting the circumcision of Christ to a 20th-century plastic penis pacifier."<sup>1</sup> Most of the collection has been donated, and the only purchase to date has been an elephant's penis measuring nearly 1 m (3.3 ft) long. The penises are either preserved in formaldehyde and displayed in jars or are dried and hung or mounted on the walls of the museum.



The 2008 Iceland national handball team's contribution to the museum's collection  
In 2008, the Iceland national handball team team donated fifteen casts of their penises, now displayed in a museum cabinet. As the team had won the silver medal at the 2008 Beijing Olympic Games, the casts were made from a silvered material. They are not displayed in the same order as the individuals shown in the photograph that accompanies them but, as Sigurður commented, "their wives would recognize them."



Efter besøget på Penismuseet (entrébillet 1000 kr. = ca. 50 d. kr.) havde vi oparbejdet en sund appetit, og fandt et dejligt spisested, der hed Lækjarbrekka. Det var et meget nydeligt sted i lidt ældre bygninger. Karin fik en tallerken med røget og gravad laks, og jeg fik kyllingesalat, og det hele var meget lækkert og kostede kun 3800 kr. = 180 d. kr. Så fortsatte vi videre ned gennem byen, passerede Altinget, den lille hvide Domkirke, forbi Rådhuset, der ligger halvt under vand og Statuen af Skúli Magnússon, der var en betydelig igangsætter i 1700-tallet.

Der var mange trendy butikker i byen, og der er også mange kunstmuseer. Vi fik også på afstand set Hallgrímskirkja – tegnet af statsarkitekt Guðjón Samúelsson og indviet i 1986 efter 40 års byggeri. Og langs vandet tilbage til skibet var der mange nybyggerier i fin moderne arkitektur. Hjemme på

Norwegian Sun fik vi eftermiddagskaffe og is i Sprinkles Ice Bar på 11. dæk. Ingemar sendte en SMS fra San Francisco, og Michael fik igen en opringning fra Karin.

For 200 år siden boede der i Reykjavík blot 300 sjæle, men nu har 172.000 mennesker, eller 60 procent af Islands befolkning, deres hjem i verdens nordligste hovedstad. Reykjavík har i mange år været Islands kulturelle centrum, og selvom mange aktiviteter er stagneret i kølvandet på den islandske økonomiske krise, er der stadig meget at se på og købe – i dag blot til en væsentlig lavere pris end tidligere.



Islands tidlige historie er rigt dokumenteret, og blandt de ældst kendte islandske bøger finder man sagaerne. Ifølge de islandske sagaer var den første fastboende nordbo norske Ingólf Arnarsson, der i år 874 som en af de første satte fod på Island på et sted, han kaldte for "Røgbugten". Han fulgte den traditionelle måde at indtage nyt land på, nemlig at smide et gudebillede over bord og så gå i land der, hvor billedet drev ind.



Både Karin og jeg har tidligere været på Island og oplevet den enestående smukke og dramatiske islandske natur på tættest hold, bl.a. på den klassiske udflugt Den Gyldne Cirkel med nationalparken Þingvellir, der dannede ramme om verdens ældste parlament, som er dateret helt tilbage til år 930. Her findes også Islands største sø, Þingvallavatn, der sammen med dalen og sletten er udlagt til nationalpark og er på UNESCO's liste over verdens naturarv. Den smukke kløft, der bugter sig gennem parken, er stedet, hvor to af jordens store tektoniske plader mødes, og det er i teorien muligt at skræve med et ben på både det amerikanske og det europæiske kontinent.



På ruten findes også vandfaldet Gullfoss, som er Islands allerstørste attraktion. Det 32 meter høje Gullfoss falder i to trin, på henholdsvis 10 og 21 meter, ned gennem den dybe kløft. Vandfaldet blev først kendt af omverdenen i begyndelsen af dette århundrede. En lille landbrugsfamilie, Tómasson, kørte i 20 år en lang retssag om ejendomsretten af landområdet, men tabte sagen til udenlandske investorer. Investorerne kunne dog ikke betale i sidste instans, hvilket gav islændingen Einar Guðmundsson mulighed for at købe

området i 1939. I 1975 overdrog han området til den islandske stat, der har ført området tilbage til sit rette element som naturreservat.

Et lille stykke fra Gullfoss ligger Geysir, der har lagt navn til resten af verdens geysere. Geysir kom første gang i udbrud sidst i 1200-tallet, og efter i nogle år at have ligget i dvale blev den i år 2000 igen aktiv efter et vulkanudbrud. I dag kan den dog "kun" levere en vandsøjle på cirka ti meter, mens den i Geysirs storhedstid var 60 meter høj. Lige i nærheden finder man Strokkur-geyseren, der hvert tredje minut spyr sine vandmasser mere end 20 meter op i luften.

I Reykjavik faldt vi over 14-dages gratisavisen "The Reykjavik Grapevine", hvor man kunne læse meget aktuelt om byen – f.eks. er der restriktioner på, hvor lidt islændinge må anskaffe af udenlandsk valuta. Vi hørte om Hallgrímur Helgason's bog "101 Reykjavik", der skulle være god. Vi fik ikke fundet en sten til Iben, men vi fandt en til hende på Færøerne. Island blev selvstændigt i 1944.



Island blev skabt af vulkansk aktivitet for 17 millioner år siden. Der er stadig vulkansk aktivitet – i 1996 gik vulkanen Bárðarbunga i udbrud, hvilket medførte at enorme vandmasser pressede sig frem under en 5-600 meter tyk gletsjer, og vandet fejede alt væk på vej mod havet. I 2010 forstyrrede et udbrud fra Eyjafjallajökull den internationale flytrafik. Og i 1963 blev øen Surtsey dannet af et vulkanudbrud 130 meter under havet, og øen er nu 170 meter høj, og de første fugle yngler dér.

Island har meget energi, hvilket forklarer, at aluminium udgør 25 % af eksporten., og der kører bybusser på brint i Reykjavik. I dag udnyttes omkring 15 % af den tilgængelige vandkraft og et par procent af den geotermiske energi.. Der er 5 dampdrevne varmekæder med en samlet kapacitet på 42 MW. 85 % af husopvarmning på Island klares med varmt vand fra undergrunden, som ledes gennem lange rørledninger og lagres i store tanke som dem under Perlen. I Reykjavik er der 15 offentlige badeanstalter med varmt vand fra undergrunden – desværre havde vi ikke tid til at besøge et af dem.

Vi havde lejlighed til at hvile lidt i kahyten, inden vi gik til middag i restaurant "Four Seasons", hvor vi fik et dejligt bord ved vinduet med udsigt mod Island. Vi kunne følge udsejlingen fra Reykjavik, og vi tror, at vi så Hekla, Vestmannaeyjar og Surtsey. Vi fik begge frisk frugt til dessert og en fin salat til forret: rucola med blue cheese, pinjekerner og tynde skiver Anjoupærer og med pesto som dressing. Jeg fik grillet kyllingebryst til hovedret, og Karin valgte dagens specialitet: beef tenderloin. Vi lyttede lidt til god dansemusik, og så gameshowet "The Family Feud" i Dazzles: der var deltagere fra alle egne af USA – et par var fra Oregon og arbejdede som missionærer i Rusland, en præsenterede sig som "home staying trophy wife from Laguna Beach". Aftenens artist i teateret var tjek/amerikaneren Radim Zenki, der var U.S. Champion i mandolin. Han var dygtig på violin og forskellige fløjter – bedst var Vivaldis koncert for mandolin og strygeorkester ledsaget af lysbilledshow fra Venedig på Vivaldis tid. Underholdningsprogrammet er tilpasset, at publikum er i pensionistalderen.

#### **Mandag d. 24. september:**

Dagen startede for mit vedkommende i fitnessrummet kl. 5 – vi havde været for hurtige med at sætte klokken 1 time frem. Men der var åbent, og jeg tog ½ times cykling, ½ time jogging og ½ time march på løbebåndet, mens jeg kiggede på en italiensk film, der hed "The Son's Room". Det handlede om en familie, hvor faderen var psykolog, og sønnen døde i en scuba diving ulykke. Så var jeg i bad hjemme i kahyten, og Karin kom op, og vi gik til morgenmaden, hvor jeg fik min sædvanlige frugttallerken.

Vi gik til "Food & Beverage Fair" på 12. dæk – her viste skibets "forsyningstjeneste" lidt af, hvad de sysler med – og den japanske kok i Teppanyaki restauranten lavede kunster med knivene. Vi var igennem det velforsynede bibliotek, hvor der også udleveres dagens suduko, quiz om "Leading Ladies", og de interesserede samles om bridgebordene. Vi så også nogle til messe. Vi havnede selv tilfældigvis i Windjammer Bar, hvor der var undervisning i at lave papirblomster, og det blev efterfulgt af en quiz om citater fra film under ledelse af cruise director Jamie.





Jamie fyrede nogle "vand"-vittige vitser af: hun anbefalede peanutbutter og jelly mod søsyge – det hjælper ikke, men det smager ens både på vej ned og op! Og om skibets arrangement for dem, der rejser single, sagde hun, at der er for de "needy and greedy". Og i Reykjavik så vi en T-shirt med påskriften: "Be nice to a fat person, someday he may save your life", og så var der et billede af en isbjørn, der forfulgte en tyk person, og længere foran løb en tyndere person.



Vi spiste frokost i cafeteriaet "Garden Café" på 11. dæk, og sad ved siden af et svensk par fra Borås. Hun havde været laborant, og han havde solgt knapper og lynlåse. De havde købt rejsen som last-minute tilbud for 9.700 S. Kr. i indvendig kahyt. De anbefalede meget Hurtigruten op langs Norges kyst – og bedst var at rejse fra nord mod syd. Efter frokost gik vi 5 omgange à 480 meter på joggingbanen på 6. dæk – det blæste ganske godt, og det var flot at se ud over havet. Skibets vejrmelding kaldte søgangen "rough" med bølger på 2,5 – 4 meter. Vi talte med et par amerikanere, der havde været på hvaltur i Reykjavik: 4 timer med kulde og søgang, og de havde ikke set hvaler. Sådan en tur kostede 48 euro ved boder på kajen i Reykjavik.

Når man skal købe cruiserejse, er der nogle vigtige ting at tænke på: 1. indvendig kahyt er billigst. 2. man kan være heldig med last-minute offer – specielt i lavsæson som maj/juni og september/oktober. 3. undgå at købe tillægsydelse: udflygter, alkohol, shopping på skibet, casinoydelse, etc. 4. man kan få billige tilbud, hvis man bestiller meget tidligt og evt. køber en pakke, der udover cruise indbefatter fly og evt. hotel. 5. man skal følge med på rederiernes og krydstogtsrejsebureauernes hjemmesider. 6. hvis man er en gruppe f. eks. 10 eller 16, kan man få bedre priser. 7. det vil ofte være billigst at købe cruise direkte hos rederiet (NCL har kontor i Tyskland).

I brochuren stod: "Vi har nogle skønne dage på vej sydpå mod Skotland – læn dig tilbage og lad dig forkæle til den helt store guldmedalje med lækker mad, sublim service og masser af spændende underholdningstilbud". Og det passer 100 %. Der er varierede aktiviteter dagen lang, tilbuddene fra skibets restauranter er meget udmærkede, og "free style"-princippet passer os meget fint – vi spiser hvor og hvornår vi vil, og med hvem vi har lyst. Skibet har en klassisk stil over sig med nobelt træværk og messing, og ikke så udpræget "Las Vegas"-stil som Costa's skibe. Personalet er vældig serviceminded, og de er i gang overalt og hele tiden. Og skibet holdes godt rent og ryddeligt. Vi har overhovedet ikke haft brug for finere tøj eller jakkesæt – stilen er casual, og det passer os fint. Maden er tilpasset amerikansk smag – med kød fra USA og laks fra Skotland.

I aften valgte vi middag i restaurant "Four Season", og vi valgte følgende menu: suppe, spare ribs med bagt kartoffel og cole slaw til Karin, og caesar salad og laksefilet med kartoffelmos til Martin, og så fik vi begge frisk frugt til dessert og kaffe. Og i Stardust Lounge stod underholdningen på "The Beatles Celebration – From the Cavern to the Rooftops". 4 engelske gutter forklædt som The Beatles spillede en række af de kendte numre for et næsten fuldt teater, og det swingede både musikalsk og maritimt, for det blæste en del under koncerten. Vi fortsatte til "Dazzles" og dansede lidt til fin rytmisk musik fra en god quartet. Og så blev vi underholdt af selskabslegen "The Perfect Couple". På scenen var par fra Tyskland, St. Louis i Missouri, Montreal i Canada og Tasmanien i Australien, og de skulle danse sexet, sætte et kostskafte gennem en toiletrulle med bind for øjnene, knalde balloner ved kropskontakt og damerne skulle føre en citron op gennem herrernes ene bukseben og ned gennem det andet. Alle par blev udnævnt til vindere. Den fine cruise director Jamie stod for løjerne.

#### **Tirsdag d. 25. september:**

Vi vågnede kl. 8.30, og da gyngede skibet mere end i går – man skal holde sig fast, når man går omkring. På Tv skrev de på Captain's Log siden, at vinden var "violent storm, wind speed 11", faldende barometertryk og overskyet, men den uendørs pool er stadig åben med vandtemperatur på 28° og de 4 jacuzzi'er har 38° varmt vand. Temperaturen er 8°. Havet beskrives som rough med bølger på 2,5 – 4 meter. Der er hængt brækposer op på trapperne, og dørene til joggingbanen på dæk 6 er aflåst i vindsiden.

Vi spiste morgenmad i "Garden Café" med udsigt til et hav dækket af hvide skumtoppe. Vi var til morgen-trivia, og lærte bl.a., at Oliver Cromwell døde af malaria. Inden frokost gik jeg 7 runder = 3 miles på joggingbanen. Vi spiste frokost i "Garden Café", der har en meget fin salatbuffet. Vi har BBC World News og Sky News på Tv i vor kahyt. Jeg begyndte at læse lidt i guidebogen om Burma. Vi blev ikke tiltrukket af de mange andre af formiddagens tilbud: lær russisk eller

tatalog (et filippinsk sprog), Lectures in Eat More to Weight Loss, Acupuncture, ædelsten, kunstauktion, undervisning i salsa, etc.

Vi er på vej til Skotland, og i guidebogen læser vi bl.a. følgende: landskabsmæssigt findes 283 Munro-toppe i Skotland dvs. bjergtoppe højere end 3000 fod. Listen blev udarbejdet af Sir Hugh Munro i 1891. Andre betegnelse er: Corbetts = 2500 – 3000 fod høje. Donalds = over 2000 fod høje i lavlandet og Grahams = toppe med et frit fald over 150 meter.

Skotlands historie går tilbage til stenalderbebyggelse og kampe mod vikinger i 800-900-tallet. Det nordiske tag i Skotland sluttede i 1469, da Christian 1. gav Orkney- og Shetlands-øerne i pant for en medgift, da Prinsesse Margrethe blev gift med den kommende Kong James 3. af Skotland. Skotterne har været forenede siden 1263, men i 1296 erklærede England, at Skotland var en engelsk provins. Gentagne oprør fulgte f. eks. William Wallace ("Braveheart") i 1297, Robert the Bruce i 1314 og Bonnie Prince Charlie i 1746. James 1. Stewart's (senere Stuart) datter var Mary, Queen of Scots, der havde en voldsom familiehistorie, og søgte hjælp hos Elisabeth 1, men blev fængslet og sad 19 år i Tower, før hun blev henrettet. Hendes søn James 6. af Skotland arvede alligevel den engelske krone under navnet James 1. af England. I 1707 vedtog det skotske parlament unionsaftalen med England. Men der er også i vore dage en selvstændighedsbevægelse og egen nationalsang: "Flowers of Scotland" ..

Whisky er et stort produkt i Skotland – der eksporteres 34 flasker hvert sekund året rundt. Den lagres i tønder, som ofte tidligere har været brugt til modning af amerikansk bourbon eller til modning af sherry eller madeira på Madeira. 12 års lagring på fad er en gammel whisky – lagring i flaske ændrer ikke whisky yderligere. Single Malt Whisky er baseret på maltbyg, produceret på et destilleri og fra samme produktionsgang. Der er 116 forskellige skotske single malt-mærker f. eks. Cragganmore Single Malt, Glen Moray, Glenfiddich, Glenlivet, etc.

Blended whisky er ofte mere mild og rund i smagen, f. eks. Chivas Regal, Johnnie Walker og The Famous Grouse. Whisky omtales første gang i 1495. Unionen med England i 1707 gjorde whisky til beskatningsobjekt, og flyttede produktionen mere perifert. En af de mest legendariske smuglerruter var fra Speyside til Perth 225 km væk. I 1780 var der 8 legale destillier og over 400 illegale. Først i 1824 blev loven lavet om, så den lovlige produktion kunne konkurrere med den ulovlige. Whiskylandkortet deles i Lowlanders, Highlanders, Speyside og øen Islay.

Skotland har egne pengesedler men fælles mønter med England. – vi så Robert Burns på 10 £-sedlen og Robert the Bruce på 20 £-sedlen. Kiltan er opfundet af den engelske fabriksejer Thomas Rawlinson til de ansatte på et jernværk i 1720'erne. Højlændernes traditionelle tøj med lange gevandter var velegnet til vandring på heder og moser, men en delt dragt var bedre egnet til industriarbejde. 10 % af skotter er mere eller mindre rødblonde "ginger", og 35 % af skotterne har gener for rødt hår, og de er den gruppe i verden, hvor rødt hår er mest udbredt.

Edinburgh er hovedstad, og kendt for Edinburgh Castle med historie tilbage til 1200-tallet, det årlige Tattoo, paradegaden The Royal Mile fra slottet til det kongelige Palace of Holyroodhouse, den nye budgetoverskridende parlamentsbygning (åbnet i 2004), den udslukte vulkan Arthur's Seat med flot udsigt over byen, og verdens første klonede får Dolly, der står udstoppet på National Museum.

Glasgow ved Clyde-floden er med 2,3 millioner indbyggere befolkningsmæssigt større end Edinburgh; historisk har det været en industriby med f.eks. store skibsværfter. Den har været præget af nedgang og fattigdom. "Afstanden fra Calton i det østlige Glasgow til forstaden Lenzie er ikke lang i kilometer, men der er en verden til forskel. Calton er ikke et arbejderkvarter, men et arbejdsløsheds-kvarter. Nedslidt og domineret af en befolkning med store problemer med såvel alkohol som stoffer. Franske kartofler og pommes frites er det nærmeste, nogle af indbyggerne kommer på grøntsager. Hvis ikke menuen står på frosne måltider, som blot skal smides i mikroovnen, så hentes dagens friske fangst i frituregryden på den lokale grill. Indbyggerne i Calton har en forventet levetid på blot 54 år. Det er mindre end i Indien, og på linje med Lesotho i Afrika. 12 km væk i den pæne forstad Lenzie er livet anderledes sundt og grønt på enhver måde. Her er ikke huller i asfalten og grimme, forfaldne ejendomme. I stedet dominerer smukke, grønne haver og pæne, velholdte huse med mindst én bil i indkørslen. Grøntsager finder vej til menuen, og det gode liv i Lenzie-stil varer i gennemsnit 82 år" (Citat fra Politikens "Turen går til Skotland"). Glasgow has the lowest life expectancy of any UK city at 72.9 years. Much was made of this during the 2008 Glasgow East by-election. In 2008, a World Health Organization report about health inequalities, revealing that male life expectancy varied from 54 in Calton to 82 in nearby Lenzie, East Dunbartonshire.

Der er i Glasgow bygget en del langs floden f.eks. Sir Norman Fosters koncertbygning "The Armadillo". Celtic med fans af irsk/katolsk baggrund og Rangers med fans af skotsk/protestantisk baggrund er byens 2 fodboldklubber – tilsammen kaldt "The Old Firm". The world's first international football match was held in 1872 at the West of Scotland Cricket Club's Hamilton Crescent ground in the Partick area of the city. The match, between Scotland and England finished 0–0. Hampden Park, which is Scotland's national football stadium, holds the European record for attendance at a football match: 149,547 saw Scotland beat England 3-1 in 1937, in the days before leading British stadia became all-seated.

På University of Glasgow findes Hunterian Museum (medicinske kurioser) og Hunterian Art Gallery – begge med baggrund i lægerne og brødrene William Hunter (1718 – 1783) og John Hunter's (1728 – 1793) samling på 15.000 effekter, som blev købt ad den engelske stat i 1799, og Royal College of Surgeons skulle administrere den.

The Hunterian Collection today contains approximately 3,500 specimens and preparations from John Hunter's original collection. The collection still includes many of Hunter's most famous specimens, including those showing his successful ligation of the femoral artery for popliteal aneurysm and his experiments on collateral circulation. Other specimens demonstrate Hunter's extensive and varied researches on subjects such as bone growth, transplantation and freemartins. Many specimens are associated with other significant figures, such as Joseph Banks, who supplied Hunter with many items; King George III and Queen Charlotte, for whom Hunter prepared a selection of specimens for the royal collection at Kew; and Edward Jenner. Also included in the collection is the skeleton of Charles Byrne, the 'Irish Giant'.

The College's Museum Collection also contains about 2,500 specimens acquired after 1799. Many specimens were prepared or collected by the conservators of the museum, such as Richard Owen, John Quekett, William Flower and Arthur Keith. Other items that are part of this collection and on display in the museum are a set of four anatomical tables prepared for the diarist John Evelyn in Padua in 1646, as well as scientific and surgical instruments belonging to Joseph Lister, one of the pioneers of antiseptic surgery.

The Odontological Collection contains an extensive collection of skulls, jaws and teeth from humans and hundreds of species of animals. These show normal dental anatomy and a wide range of dental pathologies. The collection also contains post-cranial skeletal remains, both human and animal, as well as dental casts, dentures and prostheses and dental instruments. The collection is rich in material of historical importance, including: Sir John Tomes' collection of human jaws and skulls of known sex and age at death and his pathological specimens; Sir Charles Tomes' collection of 1,800 microscope slides illustrating dental development in many species; William Cattlin's preparations of the maxillary antrum (the sinus just below the cheek bone); Seven preparations made by Alexander Nasmyth in about 1839, illustrating 'Nasmyth's membrane';

Amongst many other items of interest are teeth retrieved from soldiers on the battlefield of Waterloo, a necklace of human teeth brought from the Congo by the explorer Henry Morton Stanley and a denture belonging to Sir Winston Churchill. The Odontological Collection was extended in the post-war period with the acquisition of two collections of Anglo-Saxon human remains; one from a cemetery in Breedon-on-the-Hill, Leicestershire and the other from Polhill, Kent. The Breedon collection was used by AEW Miles to develop a system for the ageing of human remains on the basis of tooth wear.

The first recorded donations of surgical instruments to the College museum took place in 1816, just three years after the opening of the museum. Today the College has an extensive collection of about 7,000 historical surgical and dental instruments. These include instrument sets dating back to the 17th century, as well as a large number of instruments from the nineteenth and early twentieth centuries. The collection contains instruments used, modified or donated by a number of famous surgeons including Benjamin Brodie, William Fergusson and William Macewen. Amongst the most important are the instruments and scientific apparatus of Joseph Lister (1827-1912). They include some of Lister's prototype carbolic sprays and samples of the catgut ligatures which he developed, as well as his microscope and glass vessels used in his experiments on fermentation. Parts of the collection are on display in the Silver and Steel and Science of Surgery Galleries in the Hunterian Museum.

The Hunterian Museum Collection: this collection contains mostly wet specimens, post-war additions to the museum that reflect the classification systems used by John Hunter. It includes over 200 sagittal sections of animals prepared by Sir Victor Negus. The Historical Surgical Instrument Collection: this collection contains over 7000 medical, surgical and dental instruments dating back to the 17th century. The Osman-Hill Collection: A collection of primate skeletal and wet-tissue specimens and microscope slides collected by the primatologist William Charles Osman-Hill. The Quekett Collection: over 10,000 microscope slides collected or prepared in the 1840s and 1850s by John Thomas Quekett.

John Hunter came to London in 1748 at the age of 20 and worked as an assistant in the anatomy school of his elder brother William (1718-83), who was already an established physician and obstetrician. Under William's direction, John learnt human anatomy and showed great aptitude in the dissection and preparation of specimens. William also arranged for him to study under the eminent surgeons William Cheselden (1688-1752) and Percivall Pott (1714-88).

Hunter was commissioned as an army surgeon in 1760 and spent three years in France and Portugal. As well as developing new ideas on the treatment of common ailments - such as gunshot wounds and venereal disease - Hunter spent time collecting specimens of lizards and other animals. On his return to England in 1763 he began to build up his private practice. His scientific work was rewarded in 1767 when he was elected a Fellow of the Royal Society. In 1768 he was elected Surgeon to St George's Hospital, and in 1783 he moved to a large house in Leicester Square, which enabled him to take resident pupils and to arrange his collection into a teaching museum.

Hunter devoted all his resources to his museum. It included nearly 14,000 preparations of more than 500 different species of plants and animals. As his reputation grew, he was supplied with rare specimens such as kangaroos brought back by Sir Joseph Banks from James Cook's voyage of 1768-71. While most of his contemporaries taught only human anatomy, Hunter's lectures stressed the relationship between structure and function in all kinds of living creatures. Hunter believed that surgeons should understand how the body adapted to and compensated for damage due to injury, disease or environmental changes. He encouraged students such as Edward Jenner and Astley Cooper to carry out experimental research and to apply the knowledge gained to the treatment of patients.

By the 1780s Hunter enjoyed widespread recognition as the leading teacher of surgery of his time. However, the acclaim did little to mellow his blunt-speaking and argumentative nature. His temper was to be his downfall: Hunter died in 1793 after suffering a fit during an argument at St George's Hospital over the acceptance of students for training. Hunter is today remembered as a founder of 'scientific surgery'. He was unique in seeking to provide an experimental basis to surgical practice, and his museum is a lasting record of his pioneering work.

William Hunter was born at Long Calderwood Farm near Glasgow in 1718. He matriculated at Glasgow University in 1731 and later studied medicine at Edinburgh. In 1741 he moved to London. William Hunter quickly became well-known as a physician, especially as an obstetrician and built up a distinguished clientele, which included members of the Royal Family. He also established himself as a teacher of surgery and anatomy, and assembled a collection of anatomical and pathological specimens, which were used to support his teaching work. In 1768 he opened a medical school at his house in Great Windmill Street. As his reputation - and wealth - grew, Hunter also collected works of art as well as coins, books, manuscripts and curiosities. After his death in 1783 William Hunter bequeathed his entire collection to Glasgow University, where it formed the basis of the Hunterian Museum which opened in 1807.

I eftermiddagens løb talte vi med et ældre ægtepar fra Bergen. Han havde arbejdet hele livet som sømand i Fred Olsen Line. De havde tilsammen 7 børn, 9 børnebørn og 5 oldebørn, og de havde de seneste 15 år tilbragt 5 måneder om

vinteren på Gran Canaria. Vi var også til demonstration af, hvordan man pynter lagkager med flotte chokoladedekorationer. Derpå var vi i teateret og se en dokumentarfilm om "Private Luxury Railway Cars in America". Dem findes der 200 af, og det er en dyr hobby. Amtrak tjener 1 millioner \$ om året på at trække rundt med disse private vogne. Kaptajnen oplyste i højttaleren, at det blæser 25 m/sekund, vi sejler 24 km/timen, og bølgerne er op til 5 meter høje. Det er imponerende at se ud over havet med hvidt skum overalt.



Da vi drak eftermiddagskaffe fik vi en snak med en ung dansk familie, der rejste med sønnen på 3 år. Moderen arbejdede for L'Oreal, og faderen arbejdede i et dansk firma, der laver ultralydsapparater bl.a. til U-både verden over. De vidste, at der på dette cruise var 11 børn under 18 år. Inden aftensmaden var vi til en præsentation af rederiets fremtidige cruisedestinationer og deres flåde med 2 nye skibe på vej. I aften skal vi spise i restaurant "Four Seasons", og der loves "Chokolade Extravaganza Night". Karin fik hummerhaler, og jeg fik dampet flynder. Til forret fik vi begge vandmelontrekanter, fetaost, rukola med lidt dressing – meget elegant. Desserten kunne vi vælge fra den store chokoladebuffet. Der laves daglig 15.000 måltider på Norwegian Sun.

Aftenens forestilling i teateret var "Flash and Fire" – en dansk-australsk artist, der tryllede, jonglerede med tallerkener, balancerede på stiger og fortalte gøglerkunstens og sin egen historie – meget flot og underholdende. Showet havde også været fremført på Moulin Rouge i Paris. Og det blev efterfulgt af "Jeopardy Live Game Show" i "Dazzle", hvor Karin og jeg også planlagde en lille svingom inden sengetid, men i stedet gik vi i cafeteriet og drak en kop aftenkaffe..

#### **Onsdag d. 26. september:**

Jeg startede dagen med 1½ time i fitnessrummet (jogging + cykling + gang = 650 Kcal), mens vi lagde til i byen Greenock, der ligger i det vestlige Skotland, hvor Clyde-floden løber ud i Clyde-fjorden. Greenock har en lang historie og tradition inden for skibsbygningsindustrien. Der er i dag kun et skibsværft tilbage, men byen vedbliver at være en vigtig havneby, da Greenock Ocean Terminal er den vigtigste containerterminal for det vestlige Skotland. Greenocks gæliske navn er Grianraig, der betyder 'solrigt sted'.



Ved morgenmaden snakkede vi med en hollænder, der havde rejst meget over hele jorden – mange cruises og ture i Kina. Han oplyste, at der på dette cruise var 850 amerikanere, 250 canadere, 140 danskere og så mange fra andre lande. Og ved siden af sad et dansk-norsk par fra Texas og et dansk par, der havde stor cruiseerfaring – de havde bl.a. været på en jordomsejling i år 2000 med P & O Lines.

Efter morgenmaden gik vi land og vandrede til byens centrum, hvor vi var i The Oak Mall – jeg sad på Costa Coffee Café, mens Karin var i Marks & Spencer og købe sweater, underbukser og sokker til Michael til hans fødselsdag. Vi så byens Rådhus, og gik til McLean Museum og så lidt på udstillingen, hvor der både var arkæologiske og maritimhistoriske udstillinger samt engelsk og skotsk kunst fra det 18. århundrede og frem. Her kunne vi også bruge Internettet til check af mails og sende en hilsen hjem.

Greenocks nok mest kendte bysbarn er opfinderen og maskiningeniøren James Watt. Watts videreudvikling af Thomas Newcomens dampmaskine var en af de grundlæggende forudsætninger for den industrielle revolution. Ud over opfindelsen af stempeldampmaskinen var Watt også den første der introducerede begrebet hestekræfter, han opfandt den første kopmaskine og fik, takket være sin store betydning for videnskaben, opkaldt måleenheden watt efter sig.

Et andet af byens højdepunkter er den 1,6 kilometer lange esplanade, hvorfra der var en skøn udsigt over Clyde-fjorden og landsbyen Kilcraggan på den anden side af fjorden. The Greenock Custom House er fra 1818, og husede et museum indtil 2010, hvor det blev lukket af sparehensyn. Greenock var tidligere kendt for sukkerraffinaderier – i slutningen af det 19. århundrede var der 14 sukkerraffinaderier og 400 skibe kom årligt med sukker fra Caribien. Et sukkerraffinaderi overlevede indtil 1997. Nu er der elektronikproduktion og call-centre i byen, der har 45.000 indbyggere. Og så en lille



tilføjelse: "Robert Burns' love Mary Campbell (Highland Mary) and her father sailed from Campbeltown to visit her brother in Greenock early in October 1786. Her brother fell ill with typhus, which she caught while nursing him. She died of typhus on 20 or 21 October 1786, and was buried in the Old West Kirk graveyard. In 1842 increasing interest in their romance led to a monument being erected by public subscription to mark the grave".

Vi fik også shoppet lidt i Greenock – udover fødselsdagsgaver til Michael købte vi hver et par kondisko til sammenlagt 55£, og jeg købte 2 poloshirts med St. Andrews logo på. St. Andrews er nok den kendteste golfbane i verden – og måske den første med en 600-årig historie. Polo-shirtene kostede tilsammen

24 £, og alt, hvad vi købte, var fremstillet i Kina, Madagaskar og Sri Lanka. Vi fik ringet til Rikke, Henriette og Michael, og det var strålende vejr. Vi sendte 3 postkort, som Karin havde skrevet. Tilbage på skibet fik vi frokost, og det var muligt at sidde udendørs på dækket og spise. Tidslin er Skotlands nationalblomst.

Inden vi sejlede fra Skotland, fik skibet besøg af en 11 mands professionel trup, der optrådte med skotske sange, musik og danse. De gav en meget fin optræden som var en meget god reklame for Skotland – et sted vi gerne vil vende tilbage til og opleve meget mere af. I velkomstcentret på kajen var mange ældre mennesker tilstede som en slags goodwill- og velkomst-ambassadører – det virkede med venligt. Her var der også whiskysmagning og salg af souvenirs. På kajen marcherede ved skibets afsejling et skoleorkester i skotsk tøj med 16 sækkepipespillere, 19 trommeslagere og en tamburmajør.



Atter oplevede vi en dejlig middag: vi fik New England Clam Chowder til forret og frisk frugt til dessert, og til hovedret valgte Karin "pole in the hole" (pølse omviklet med Yorkshirepudding og kartoffelmos), og jeg fik grilled mahi-mahi. Efter middagen var vi til en ny forestilling med Beatles-musik. Og inden sengetid kunne vi lytte til "A Tribute to Glenn Miller" spillet af The Norwegian Sun Show Band i "Observation Lounge", og her var vi også lidt på dansegulvet til "Moonlight Serenade" og "Pennsylvania 6500". Det var fuldmåne, mens vi sejlede ud af Clyde-fjorden. Vi talte lidt med den kvindelige filippinske supervisor for skibets 12 mand stærke security-staff. De har 2 personer i tjeneste om natten, men for det meste er det roligt ombord. De har en celle, men der er naturligvis mange flere ressourcer. Vi ser yderst sjældent berusede eller urolige mennesker. Men der er nogle amerikanere i den ekstremt tunge vægtsklasse.

#### Torsdag d. 27. september:

Jeg var i fitnessrummet kl. 6 og kunne se solopgangen og indsejlingen til Dublin, mens jeg lavede mit sædvanlige 1½ times program sv. t. 600 kcal. Der var en meget lang mole ud fra havnen. Til morgenmaden vælger jeg fortrinsvis frisk frugt. Vi har købt billetter for 12 \$ pr. stk. til en shuttlebus, der vil bringe os ind til Dublins center nær National Museum.

Byen blev grundlagt i 841 af norske og danske vikinger. I middelalderen overtog normannerne byen og byggede i 1300-tallet Dublin Castle på det sted, hvor der tidligere lå en vikingefæstning. Byen deles i to af floden Liffey, der løber tværs gennem byen i øst-vest-gående retning. I dag er den det økonomiske, administrative og kulturelle centrum med lidt over 500.000 indbyggere inden for bygrænsen. Med forstæder og satellitbyer har Dublin næsten 1,7





millioner indbyggere.

Dublin er ikke større, end at den med fordel kan opleves til fods, og vi kom med bus fra Ocean Pier i Alexandra Basin til Kildare Street. Vi startede med et besøg på Trinity College, der ligger som en stille oase midt i storbyen. Irlands litterære arv er blandt andet udklækket her, og giganter som Jonathan Swift, Bram Stoker, Oscar Wilde og Samuel Beckett har alle været elever på Trinity. Dublin er desuden udødeliggjort af forfatteren James Joyce i hans berømte bog Ulysses. I Trinity College så vi de gamle bøger Book of Kells fra 800-tallet (religiøs tekst skrevet flot på latin på kalveskind med farverige illustrationer), Book of Durrow fra 675, Book of Armagh fra 807. Der var også et imponerende gammelt bibliotek i The Long Room. Trinity College var et levende Universitet med mange unge studerende.

Vi spadserede videre ad College Green forbi Bank of Ireland, som blev bygget som Parlament i italiensk renæssancestil, men efter det mislykkede oprør mod englænderne i 1798, købte banken det. Vi gik af Dame Street, og kunne få et indtryk af kvarteret Temple Bar med dets mange forlystelsessteder og barer. Vi kom til City Hall, og lige ved siden af lå indgangen til Dublin Castle. Vi gik igennem området, og så det runde Record Tower og Church of the Most Holy Trinity, men vi var ikke oppe i den øvre slotsgård, hvor repræsentationslokalerne State Apartments findes.

Bag slottet fandtes en dejlig have – med helikopterlandingsplads – og Chester Beatty Library: den amerikanske mineingeniør og bogsamler har doneret sine bøger hertil. Vi startede med at drikke en stor kop kaffe og få en blåbærscones i museumscaféen "Silk Road Café", og derefter var vi en tur rundt i samlingerne. På 2. sal havde bøgerne relation til de store religioner, og der var buddhistiske og hinduistiske skrifter, koraner og bibler – der var bibelske skrifter på papyrus fra 2-300 år e. Kr. Første sal var dedikeret til "Arts of the Book", og her var flotte gamle bøger fra nær og fjern, bl.a. fra Burma, Japan, Ægypten og Europa. Der var også bøger ridset i jade fra Qing-dynastiets tid.



Vi tog baggaden Dame Lane tilbage, fotograferede statuen ad den frodige Molly Malone – the tart with the cart -, og gik ad gågaden og hovedindkøbsgaden Grafton Street – her var mange gademusikanter og optrædende. I sidegaden Anne Street South gik vi på Pubben John Kehoe fra 1804. Man kunne næsten tro, at indretningen var fra den tid med lille aflukke til damerne. Vi fik a pint og a half Guinness Stout, der er mørkt porter-agtigt øl, som smager som hvidtøl. Bartenderen kunne oplyse, at man i dag skulle fejre Arthur Day kl. 17.59 til minde om, at Arthur Guinness grundlagde sit



bryggeri i 1759. Mange pubber var også pyntet med sorte og guldfarvede balloner i anledning af en fodboldkamp, der skulle spilles på søndag. I pubben læste vi i "Dublin Herald", at der var afsløret spioneri udført mod politiet af nogle med baggrund i The Real IRA – en udbrydergruppe fra IRA.

Men arbejder bevidst på at bevare og bruge det irske sprog (gælisk), og vi så mange informationer både på gælisk og irsk. De vigtigste sportsgrene er gælisk fodbold med 15 mand på banen og hurling, der spilles med stave. Vi var inde i et par boghandler og købte en bog om Aung San Suu Kyi og "Midnight in Beijing" af Paul French – den havde Henriette fortalt os om. Og så var vi forbi den fine park St. Stephen's Green men flotte statusprægede huse omkring og pæne restauranter – det var nemlig regeringskvarteret med Leinster House. Her lå også National Galleri i Merrion Street Up, og National Library og National Museum i Kildare Street, hvor vi tog bussen tilbage til skibet.

På vej til skibet passerede vi Custom House fra 1781. Fra 1818 var bygningen hjemsted for skattepolitiet, der bl.a. slog ned på hjemmebrænding. I 1921 satte Sinn Féin-tilhængere ild til bygningen, og bygningen blev først færdigrestaureret i 1991. Nu holder miljøministeriet til her. Vi spiste frokost udendørs på agterdækket med udsigt over havneområdet. Karin spiste en lyseblå Shamrock Cake til dessert. Vi kunne også se "The Spire" = "Monument of Light" = "The Stiletto in the Ghetto" – en 130 meter høj tynd konstruktion. Der er litterære rundvandring i Dublin, og the Irish Rock'n'Roll Trail, og vi så huset i Kildare Street, hvor Bram Stoker havde boet. Der var ikke mange højhuse i Dublin. I vor kahyt lå en invitation fra overkokken til at besøge køkkenregionerne lørdag formiddag.

Og så lidt ad det, som vi ikke nåede: Phoenix Park med Præsidentens Residens (Áras an Uachtaráin) og den amerikanske ambassadørbolig, Zoo, Guinness Storehouse, Old Jameson Distillery, O'Connell Street (med The Spire), aftenlivet i Temple Bar, promenaden langs River Liffey, mange museer f.eks. Irish Museum of Modern Art i det tidligere Royal Hospital fra 1684, udgravninger fra vikingetiden, Irlands største kirke: Saint Patrick's Cathedral (Jonathan Swift – forfatter til Gullivers Rejser – var domprovst i kirken og Oliver Cromwells hær brugte kirken som hestestald i 1649 for at vise foragt over for irerne), de omgivende landdistrikter på de bølgende bakker nær byen, - jo, vi kunne sikkert finde på meget at gøre ved et nyt besøg i Irland.

Den indre by har sin struktur af Liffey med dens mange broer og hovedgaderne O'Connell Street–Grafton Street–Harcourt Street. Her ligger de fleste stormagasiner og Trinity College med sit berømte bibliotek og byparken St. Stephen's Green. Gaderne i georgiansk stil ligger især i området omkring Merrion Square i den sydøstlige del af centrum i nærheden af Nationalgalleriet og ved regeringssædet Leinster House. Området er omkranset af North Circular Road og South Circular Road. Uden for ligger boligkvartererne, hvoraf mange stadig er præget af en ensartet stil: det klassiske arbejderkvarter Cabra består af lange rækker af små murstenshuse, Marino er et eksempel på et arkitekttegnet mellemklassekvarter, mens der i Beaumont overvejende er dobbelthuse.

Byens nye vartegn i O'Connell Street er fra 2003. Det er den 120 meter høje og fra 3 meter til 15 centimeter brede søjle af rustfri stål. De fleste af de georgianske huse er nu fredet. Også fornyelsen af bydelen Temple Bar, Dublins sidste bevarede kvarter fra middelalderen, begyndte den gang. Den egentlige forvandling af Dublin begyndte i slutningen af 1990'erne. Mange bygninger og pladser blev renoveret – særlig ved bygning af lejlighedskomplekser og kontorhuse som det en kilometer lange finanskvarter (International Financial Services Centre – IFSC) ved North-Quays.

Første gang, der omtales beboelse på stedet, er ca. 140, da geografen Klaudios Ptolemaios skrev om bebyggelsen under navnet *Eblana* og ind tegnede den på sit kort. Bebyggelsen kan være opstået allerede i det 1. århundrede f.Kr. St. Patrick antages at have besøgt landet omkring 448, hvor han omvendte mange af indbyggerne til kristendommen. I løbet af de næste fire århundreder voksede bosættelserne sig stadig større.

Byen Dublin blev grundlagt år 841 af vikinger fra Norden i kraft af bl.a. de befæstninger vikingerne anlagde. Byen var herefter sæde for nordiske konger til 1171, da normannerne erobrede byen. De byggede borgen Dublin Castle, som i 700 år var et symbol for det engelske styre af Irland. Fra det 14. til et godt stykke ind i det 16. århundrede udgjorde Dublin og området omkring, der var kendt som the Pale, det største område i Irland, der var under regeringens kontrol. Parlamentet befandt sig i Drogheda i flere århundreder, men fra 1504 flyttede det permanent til Dublin i forbindelse med Henrik 7.'s nedkæmpelse af County Kildare. Byen havde fra Middelalderen lokalt styre, der repræsenterede byens lav, og magten tilhørte eliten. Dette oligarki blev først lempet i 1840'erne, hvor styret blev mere demokratisk.

Fra det 17. århundrede voksede byen hastigt, da bystyret nedsatte en kommission til planlægning af veje, broer og bygninger mm. I begyndelsen af det 18. århundrede var byen kortvarigt den næststørste i det britiske imperium efter London. Dublins mest interessante arkitektur stammer fra denne tid, og Guinness-bryggeriet blev grundlagt i 1759. Det 19. århundrede blev en nedgangsperiode. Det skyldtes kartoffelpesten, der fik store dele af landbefolkningen til at flytte til Dublin, hvor den boede under kummerlige forhold og gjorde store dele af byen til slumkvarterer. Samtidigt voksede Belfasts industri, og Belfast havde omkring 1900 dobbelt så mange indbyggere som Dublin og var langt mere velstående. Beskrivelser af Dublins situation på den tid findes hos James Plunkett og Sean O'Casey. Dublin var stadig centrum for administration og transportknudepunkt for det meste af Irland, men den industrielle revolution indfandt sig aldrig for alvor.

I slutningen af det 19. århundrede blev Dublin centrum for den irske nationalisme, som kulminerede i Påskeoprøret (1916), der fandt sted i midtbyen og medførte omfattende ødelæggelser. Den irske uafhængighedskrig og den irske borgerkrig medførte yderligere ødelæggelser, og mange fine bygninger blev ødelagt. Fra 1922 blev Dublin hovedstad i Irland, og Den irske fristat genopbyggede mange af bygningerne og flyttede parlamentet til Leinster House. Fra 2. verdenskrig til 1960'erne forblev Dublin en umoderne hovedstad, og især byens centrum forblev uændret. Som en sidegevinst herved blev byen interessant som baggrund for optagelse af historiske film som *For mod og taperhed* (fra 1. verdenskrig) og *Min venstre fod* (fra 1930'erne og frem). Det fik senere betydning for en selvstændig irsk filmproduktion.

Irlands parlament, *Oireachtas*, omfatter Irlands præsident samt de to kamre, Dáil Éireann (Deputeretkammer) og Seanad Éireann (Senatet). Alle tre har hjemme i Dublin. Præsidentens embedsbolig er Áras an Uachtaráin beliggende i byens største park, Phoenix Park. Boligen var tidligere residens for guvernørgeneralen i Den Irske Fristat. De to kamre mødes i Leinster House, der har været anvendt til formålet siden dannelsen af fristaten i 1922. Regeringen har til huse i *Government Buildings* en stor bygning, der er skabt af Sir Aston Webb, der også skabte den edwardianske facade på Buckingham Palace.

I en årrække var byen præget af udvandring, men siden begyndelsen af 1990'erne er denne udvikling vendt, og byen har nu en markant indvandrergruppe. Den består primært af unge og enlige. Immigranterne kommer især fra Storbritannien, Polen, Rusland og Litauen. Der er dog også betydelige ikke-europæiske grupper fra bl.a. Kina, Nigeria, Brasilien, Australien og New Zealand. 10 % af Irlands befolkning er af fremmed herkomst, og Dublins andel er større end resten af landet. Fx bor 60 % af Irlands asiatiske befolkning i Dublin, mens kun 40 % af den samlede befolkning bor i Stordublin.

Liffey har i mange år dannet en tydelig grænse mellem nord og syd: Nordsiden har været opfattet som tilhørende arbejderklassen, mens samfundets højere klasser har holdt sig på sydsiden. Opdelingen daterer sig nogle hundrede år tilbage, hvor jarlen af Kildare byggede sin residens på den upåagtede sydside. Hans argument for dette valg var, at "hvor jeg tager hen, følger moden med". Det viste sig at være rigtigt. Denne klassebaserede opdeling er nu knap så klar.

Dublin er i litteraturhistorien kendt for en række prominente skikkelser som Nobelprismodtagere i litteratur. Fx William Butler Yeats, George Bernard Shaw, Samuel Beckett og Seamus Heaney. Andre kendte forfattere og dramatikere fra Dublin er Oscar Wilde, Jonathan Swift og Draculas skaber, Bram Stoker. Trods alle disse store navne er den første, de fleste vil pege på James Joyce, hvis kendteste værker foregår i Dublin.

Inden for billedkunst er Dublin ligeledes Irlands centrum. Trinity College udstiller den verdenskendte *Book of Kells*, et manuskript illumineret af keltiske munke omkring år 800 med eksempler på veludviklede kunstneriske udfoldelser. Chester Beatty Library huser en samling af blandt andet miniaturemalerier, tegninger og manuskripter fra mange tidsaldre og hele verden samlet af den amerikanskfødte irske millionær Chester Beatty.

Dublin har oplevet en nærmest eksplosiv økonomisk vækst i de seneste årtier og bl.a. steg huspriserne fra 1997 til 2006 med 252 % ifølge ugeskriftet *The Economist*. Leveforholdene i byen steg dramatisk, men priserne fulgte også godt med. Byen er på nuværende tidspunkt verdens 16. dyreste by (8. dyreste i Europa, uden Rusland). Samtidig er lønningerne imidlertid de 4. højeste i verden. Dublin er en populær indkøbsby, både for irere og for turister. Byens centrum har flere butiksområder som Grafton Street, Henry Street, Stephen's Green Shopping Centre, Jervis Shopping Centre og det nyligt renoverede Ilac Shopping Centre.

Dublin er centrum for Irlands uddannelse med flere universiteter og adskillige andre højere læreanstalter. University of Dublin er landets ældste og blev grundlagt i det 16. århundrede. Dets eneste fakultet, Trinity College, blev etableret under Elizabeth 1. og var oprindeligt forbudt for romerskkatolske studerende, men med større frihed for katolicismen omkring 1800 fik studerende med denne tro adgang; dette gjaldt dog ikke romerskkatolske, der først fik adgang i 1970. Trinity College findes i centrum af byen og har omkring 15.000 studerende, hvoraf langt størstedelen er katolikker. Andre universiteter er National University of Ireland (NUI) og University College Dublin (UCD), der ligger lidt uden for centrum og er landets største med omkring 22.000 studerende. Det nyeste universitet er Dublin City University (DCU), der er mere erhvervsrettet med fagområder som ingeniørvirksomhed, naturvidenskab og forretning etc. Den medicinske skole Royal College of Surgeons in Ireland er tilknyttet NUI.

Lidt spredte facts om Irland: man bruger Euro, man har venstrekørsel, abort er forbudt (7000 irske kvinder rejser årligt til England for at få foretaget abort), tinkers er omrejsende folk, 88 % er katolikker, nationalsangen hedder "The Soldier's Song", der er mange kunstnere (kunstnere er fritaget for skat af deres kunstneriske frembringelser), Irish Whiskey er destilleret 3 gange mod skotternes 2 gange, det er James Joyce-dag d. 16. juni.

Og lidt Irlands historie: der eksisterer spor af jægerkulturer fra år 7000 f. Kr., og jorddyrkning fra ca. 3700 f. Kr. Kelterne invaderede Irland år 700 f. Kr. Missionærer (bl.a. St. Patrick) begynder at udbrede kristendommen allerede år 430 e. Kr. De første vikinger invaderer 795 e. Kr., og grundlægger Dublin i 841. Normannerne – også efterkommere af vikinger - kommer i 1169 og tager magten i de større byer. Den sorte død udrydder 1/3 af befolkningen i 1348-51. I 1532 bryder Henrik d. 8 med paven, og den religiøse undertrykkelse begynder. Trinity College grundlægges i 1592. Oliver Cromwell hærger de irske katolikker i 1649, og engelsk undertrykkelse fortsætter. I 1695 kommer straffelovene, hvor irske katolikkers rettigheder undertrykkes: fratagelse af stemmeret, forbud mod at købe ejendom og bære våben, forbud mod katolske messer, at drive katolske skoler, at dyrke irsk sprog, musik, litteratur, etc.

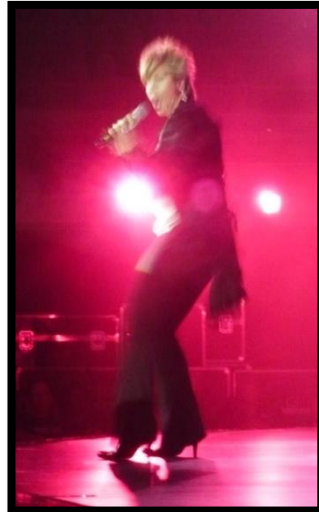


Sidst i 1700-tallet får Parlamentet i Dublin tiltagende uafhængig af London, men et oprør i 1798 knuses. År 1800 kommer Unionsloven, og Irland bliver en juridisk del af Det Forenede Kongerige. I 1845 – 48 var der en stor hungersnød, der kostede 1 million fattige irere livet og fik lige så mange til at emigrere. Sinn Féin (Vi Os selv) grundlægges i 1905. I 1921 bliver der selvstyre, som fører til borgerkrig, og Irland deles i 1922. I 1948 omdannes Irland til republik og ekskluderes af Commonwealth. Man har nu en kvindelig præsident.

Torsdag aften var vi på dækket, da vi sejlede ud fra Dublin. Vejret var dejligt, og havde været det hele dagen. Men om aftenen blæste det, da vi sejlede over Det irske Hav. Vi spiste i restaurant "Four Seasons", og Karin fik crap frites, surf'n'turf og frisk frugt. Martin fik Middle East Salat, grilled chicken breast og frisk frugt. En østrigsk hovmester kom forbi, og spurgte til vort velbefindende – han oplyste, at der er passagerer fra 40 forskellige nationer og personale fra 60 nationer. Og i Dublin havde der været behov for 10 shuttlebusser.

Vi gik til show med Claire Maiden, der var en nydelig ung engelsk klassisk pianistinde, der også kunne synge. Hun havde optrådt i Las Vegas og Tv-





showet "Britain's got talent", og hun havde været Birgitte Nielson's vocal coach. Hun spillede flygel med "The Norwegian Sun Show Band" til hjælp, og hun sang flere populære numre. Vi hilste på hende senere i cafeteriet – hun er gravid. Vi synes, at de forskellige

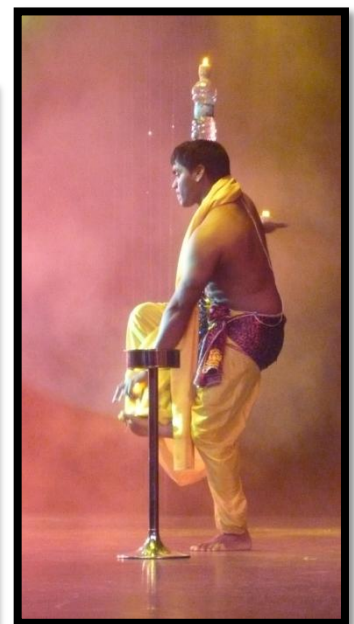
shows er gode, varierede, passende korte, enkle og tilpasset et meget modent publikum. Hver aften er der musikalsk underholdning af 3 orkestre, 2 pianister, en syngende guitarist og flere Dj's. Vi fik en dans til 4-mands orkestret "Exotique", inden aftenens gameshow "Battle of the Sexes" underholdt os. Som sædvanlig sluttede vi dagen med en kop kaffe/te i cafeteriet på 11.dæk. I dag havde stewarden foldet vores håndklæder som en lille sød gris, der sad på sengekanten. Vi sover meget godt ombord.

#### Fredag d. 28. september:

Der var lidt søgning i nat, mens vi sejlede ned gennem Det irske Hav, men da jeg vågnede kl. 7.30 i dag, var der blå himmel, roligt vejr, solskin og roligt hav. Vor position var da, at vi havde rundet Cornwall's spids og Scilly-øerne og var på vej op gennem Den engelske Kanal. Vi nyder livet om bord på Norwegian Sun og fordøjer de mange indtryk og oplevelser, vi har haft, på vores vej tilbage mod Danmark.

Vi spiste morgenmad i "Garden Café", og gik derefter ned og afbestilte vor deltagelse i "Murder Mystery Lunch" i morgen – vi kom i tvivl om, hvorvidt vi kan spille vore tiltænkte roller godt nok på engelsk ved et bord med 8 engelsktalende. I stedet bestilte vi bord i den franske restaurant "Le Bistro" i morgen aften kl. 18, og computeren informerede om, at det var min fødselsdag. Jeg gik 12 runder på dækket (= 5,8 km = 1 time og 15 minutter). Det var meget dejligt vejr, man kunne se den franske kyst i horisonten, og der var mange mennesker på vandretur – nogle måske lokket til af den programsatte aktivitet "Walk a Mile with a Smile".

Vi planlagde at spise frokost i restaurant "Seven Seas" agter i skibet, og ved 19-tiden passerede vi mellem Dover og Le Havre, og vi regnede med at kunne se både England og Frankrig. Det lykkedes dog ikke, selvom vi fik et bord ved vinduet i restaurant "Four



Seasons". Til aften fik jeg caesar salad, grilled chicken breast, ost og frisk frugt, og Karin fik græskarsuppe, hummer og cheesecake. Atter en pragtfuld middag serveret til 100 % tilfredshed af meget dygtige tjenere.

Om eftermiddagen gik jeg 7 omgange på skibets joggingbane med udsigt til et roligt hav og ganske mange skibe. Og om eftermiddagen var vi til "International Crew Talent Show" med indisk og filippinsk dans, flere sangnumre – Sinfull Sin lavede et flot Dr. Jekyll & Mr. Hyde-nummer, og Fab Gab gav den som Tina Turner – og til slut optrådte hele entertainmentteamet som græske guder, der sprøjtede med vand. Og derpå blev repræsentanter for skibets personalegrupper præsenteret som den store finale. Duo Balskatt var 2 personer, der lavede akrobatik og slyngede sig rundt i lange gardiner – de havde senest optrådt i Cirque du Soleil. Karin forsøgte flere gange at ringe til Michael. Inden sengetid så vi et gameshow med Fab Gab – det var "Do you want to be a millionaire?". Og vi sluttede dagen med kaffe/te og en is i "Garden Café" på 11.dæk. Flere var i de opvarmede udendørs jacuzzi'er og swimmingpoolen. Skibet sejler 20 knop i timen, og når vi når frem til København, har vi i alt tilbagelagt ca. 4000 sømil.

#### Lørdag d. 29. september:

Jeg startede dagen med 1½ time i fitnessrummet og forbrugte 600 kcal, mens vi sejlede i Nordsøen på højde med Helgoland. Det er godt vejr med udsigt over et roligt hav. Det er min fødselsdag, og skibets daglige nyhedsbrev "Freestyle Daily" oplyste i spalten for unyttig viden, at jeg mindst deler fødselsdag med 9 millioner andre – men det er nok snarere det dobbelte. De skrev også, at der daglig sendes og modtages flere SMS'er, end der er mennesker på Jorden. Karin ønskede tillykke med nye seler og guldkarameller, som også var fra Michael.

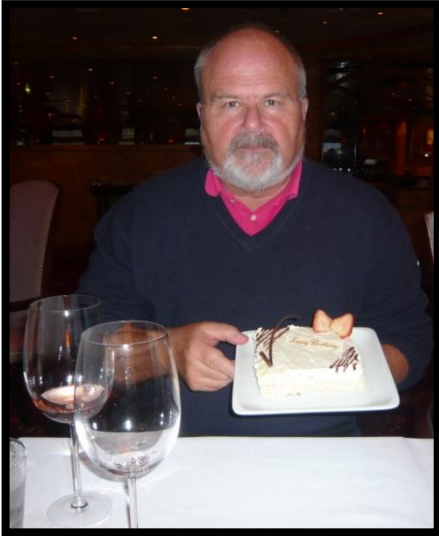
Skibets freestyle princip indebærer, at der udover de 2 store "almindelige" restauranter "Four Seasons" og "Seven Seas" samt cafeteriet "Garden Café" findes andre spisesteder, som man dog skal betale lidt ekstra for. Der er tapasbaren Las Ramblas, Sportsbaren og "Moderno", som om aftenen bliver til et brasiliansk spisested, hvor der serveres kød i store mængder fra et omkringrullende bord (churrascaria). Endvidere er der sushibaren "Ginza", og den japanske "Teppanyaki", hvor kokken laver kunster under fremstillingen og serveringen. Så er der steakhouse "East meet West", den italienske restaurant "Il Adagio" og den franske "Le Bistro", hvor vi skal spise i aften. Og ofte rulles grillen ud på pooldækket, og så er der barbeque-frokost – der skal vi spise frokost i dag.

Vi var af den indiske chefkok Orwill Saldanha inviteret på en rundvisning i køkkenregionerne – han viste selv rundt, og vi var 10 mennesker i gruppen. Det store centralkøkken ligger på 5. dæk mellem de 2 hovedrestauranter. Her laves også det grundlæggende kokkearbejde til skibets andre spisesteder f. eks. også personalekantinen. I hovedkøkkenet arbejder 90 kokke og 65 rengøringsfolk. Opvaskemaskinerne kører non-stop. Alt er organiseret i "stations", så man f.eks. kun er ansvarlig for at stege bøffen, og så lægges grøntsager og sauce på tallerknen på andre "stations". I bageriet har mand mandshøje bageovne, og man arbejder døgnet rundt i 12-timers skift. Der var specielle rum for opbevaring, optøning og forbehandling af de forskellige madvarer som kød, fisk, grøntsager, etc.



Vi var også nede på dæk 3, hvor de har lagerrum og varemottagelse. Man har provisioner til noget mere end 14 dage. Til det kommende transatlantiske cruise til Miami skal de have varer på i København og Madeira. 60 % af varerne kommer fra USA, men f.eks. salat o. lign. købes lokalt. Der var specielle store fryserum for fisk, kød, fjerkræ, is, etc. Der er naturligvis nøje elektronisk registrering af indkøb, forbrug, antal madretter, spild, etc. Og man kan sammenligne forbruget på de enkelte skibe. Det viser sig, at forbruget er ganske ens, når cruiset er ens. Hovedkontoret i Miami lægger visse retningslinjer, men chefkokken kan modificere det en del. Noget affald (f.eks. brugt fritureolie) skaffer man sig af med i USA, andet kommer i land i andre havne. Madaffald presses og dumpes lovligt visse steder i havet. Mad som har været ude på buffet o. lign. over 4 timer skal kasseres.

På dette cruise har vi forsøgt at motionere daglig, vi har indtil



i dag ikke drukket vin, og vi holdt op med drinks, da vi efter de første dage fandt ud af, at man godt kunne sidde i de forskellige barer uden at købe noget. Det bliver spændende at komme på vægten derhjemme.

Efter frokost i dag skal vi til Q & A-session med Captain Ronny Borg og den franske hoteldirektør Richard Janicki. Cruise director Jamie de Souza fra Canada var også på scenen, og hun fortalte, at hun

havde studeret kriminologi. Vi fik bl.a. at vide, at den flotte tur mellem de færøerske øer var improviseret, at alle havneanløb er planlagt mere end et år i forvejen, at publikum udtrykte stor tilfredshed med deres rejser med Norwegian Cruise Line, og at skibet har 6 motorer, men en hviler hele tiden for eftersyn, og man sparer gerne på den ene og klarer sig med 4 motorer, der kan give en hastighed på 20 knop. Al underholdning og artister bookes gennem hovedkontoret i Miami. Der blev vist en sjov fil, der var et slags

resumé af underholdende episoder fra de 2 ugers cruise. Og Jamie havde en Top 10-liste over mærkelige spørgsmål fra cruisepassagerer.

Derefter var der eftermiddagsmatiné med den søde engelske klassiske pianist og sangerinde Claire Maidin – sidst spillede hun nogle forrygende versioner af "Tiger Rag" og "Mac the Knife", og i dag var hun specielt god i "The Lady is a Tramp" og nogle klassiske musikstykker, som hun kunne spille meget hurtigt og kraftfuldt. Efter showet gik vi 7 omgange = 2 miles rundt på 6. dæk i blæsevejr. Så har Karin fundet en "frågesport" - Evening Trivia og Fun Flag Trivia, som vi måske går til. Vi skal spise i "La Bistro" kl. 18, og underholdningen i aften hedder "Rock You Tonight" - a high-energy grooving show with the Norwegian Sun production cast. De spillede alt for højt. Vi dansede også et par danse til orkestret "Exotique" – bl.a. "Route 66" og "Under the Boardwalk".

Aftenens middag foregik i den franske restaurant "Le Bistro" på dæk 12. Det var meget stiligt med Edith Piaf og andre franske kunstnere som baggrundsmusik. Først var der velkomst med lidt paté, og så valgte vi moules til forret – de kom ind i gryderne. Karin fik andesteg, og jeg valgte filet mignon – en flot bøf. Jeg fik en lille lækker ostetallerken til dessert, og Karin fik creme brûlée. Og så kom tjenerne med en lille fødselsdagskage til mig, og de sang "Happy Birthday". Vi drak en flaske rosévin til maden – det var en Woodbridge fra Robert Mondavi i Napa Valley. Der kom fødselsdagshilsen på SMS fra Annette i Norberg. Karin ringede til Michael, da vi kunne se lys fra Danmark, og kl. 10 passerede vi Skagen. Vi købte et "rabatkort" til næste cruise med NCL. I dagens løb fik jeg også tid til at læse lidt i min bog "Midnight in Beijing", og Karin er i fuld gang med bogen om Aung San Suu Kyi.

### Søndag d. 30. september:

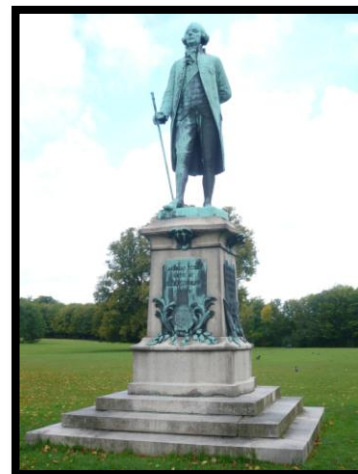
Tidligt om morgenen kl. 7 lægger vi til i Københavns havn. Jeg regner med at komme i fitnessrummet kl 6, (men det nåede jeg ikke), og kl. 8 nyder vi morgenmaden i ro og mag, og først på formiddagen ved 9-tiden kan vi gå fra borde, og en dejlig rejse er slut. Vi syntes, det har været det bedste cruise, vi endnu har oplevet, hvilket vi tilskriver: fantastiske måltider, ingen krav om køb af drikkevarer, casual påklædning, meget godt og varieret underholdningsprogram, meget venligt personale, godt vejr, interessant sejlroute og spændende havneanløb og en fornemmelse af kvalitet og luksus i hele ferien.



Vi ventede ½ time på Michael, men tog så en taxi hjem. Jeg hoppede på vægten, og det er lykket mig at tabe 0,5 kg, mens Karin har taget 0,6 kg på på dette cruise. Og hvad har det kostet? Vore 2 billetter til dette 14 dages cruise kostede lidt under 20.000 kr. I havnene har vi brugt omkring 2.200 kr, og på skibet fik vi en regning på 680 \$ = 4.160 kr (heraf 150 \$ = 920 kr som forskud på en ny cruise med NCL), så sammenlagt har denne tur kostet 27.440 kr, d.v.s 13.720 kr. per

person eller 860 kr. pr. person pr. dag. Og vi kunne nok have sparet yderligere et par tusind f. eks. på middagen i "Le Bistro". Vort samlede alkohol-regnskab er 7 drinks (mest Bloody Mary) og 1 flaske vin.

Da vi kom hjem ringede Lissa, og i postkassen var der fødselsdagsbrev fra Lissa, Emma og Moana, Rikke og Maja med fint bogmærke og en nøglering. Der var også nogle hilsner på e-mail bl. a. fra Lissy og Dorothea og en del Facebookhilsner. Der har vist også været nogle telefonopringninger, mens vi har været bortrejst. Og på mobiltelefonsvarende var der også en række fødselsdagshilsner bl.a. sang Emma, Moane og Maja fødselsdagssang



for mig.



Og så skal vi til brunch på Bernstorff slot med Thomas, Henriette, Sara, Steiner, Viveca og Michael. Vi har et lille islandsk får med til Sara. Kl. 11.30 mødtes vi med Steiner & Viveca, Thomas & Henriette & Sara og Michael i parken foran Bernstorff slot. Vi fik set statuen af A. P. Bernstorff og den gule Svenske Villa, hvor hundelufferne holder til, inden vi blev vist ned i køkkenregionerne, hvor der var søndagsbrunch under hvælvingerne. Der var en fin menu, som vi kunne vælge fra en buffet. Og Sara tog sig en middagslur på gulvet.

Steinar kunne fortælle, at det går godt med Louise, som har haft gavn af konsultationen hos Dr. Claus Hancke i Lyngby, og Christoffer havde friet til Line på en meget romantisk måde – på et arrangeret polititilkald til husspektakler. Viveca er blevet valgt

til årets vanebryder i Ringsted, fordi hun har forbedret sin livsstil på en overbevisende måde. Hun og Steinar har i den anledning fået et weekendophold på Sørup Herregaard. Michael fortalte, at han skal medvirke, når verdens største flydende kran skal navngives sidst i oktober. Han fik sine fødselsdagsgaver (sweater, strømper, undertøj og gavekort på sushirestaurant), for vi er nok ikke hjemme på hans fødselsdag d. 3. oktober.

Og Thomas, Henriette og Sara rejser på en uges ferie i Tyrkiet på lørdag – Sara bliver sødere og sødere – vi havde hende med på legepladsen, da vi kom tilbage til Lyngby. Karin plukkede paradisæbler og lavede gelé, som vi skal have med til Frankrig. Vi bestilte pizza til aften, og vi tog hul på en flaske Chablis. Jeg var i vaskekælder, og så skal vi allerede i gang med at pakke til rejsen til Frankrig, som vi regner med at komme af sted til på tirsdag

